

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
140. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csütörtök
1932. évi június 23

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — **Külföldre** negyedévre 500 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utol 6 oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendő!

A lausannei reménység

Az optimista lelkek még vártak valamit, Lausanne lett a fuldokló lelkek szalmaszál, lidércfény az ingovány fölött. Maga a pálság nem új jelenség az emberiség történetében, a kapitalista termelési rendszernek szinte természetes velejárója az időleges dekonjunktúra.

Az, ami azonban most van, nem sorozható a rendes jelenségek közé, a kiheverhető, az elfutó és elfelejthető katasztrófák sorozatába.

Ebben a nagy haldoklásban, a bekalakulhatatlan természeti erőknél csak kis szerepe van. Itt láthatóan és megfoghatóan az emberi elvetemültség, a kártekonny konokság, az egyedül szent önző hitványság játsza a főbb szerepet.

A győző, mint az állatvilágban szokás, teljesen el akarja pusztítani áldozatát. Csontig le akarja rágni róla a húst, sőt a könnyebben megrágható csontot is összeőröli. A francia kispolgár szájából nem lehet kiperni a vérrel telt poharat. Nem hat rá a kijózanítóan a világ éhezőinek égre ordító vonítása.

Eddig ez a józan részeg néha-néha kicsit belenyúlt a tarsolyába és koldus filéreket dobált a tömeg közé. Kis injekciók jöttek, hogy éppen az élet megmaradjon.

Nincs Genf és nincs Lausanne. Ez a konokság már csontig merevült. A francia világuralmi törekvés nem ismert parodont. Ezek az imperialisták ráültek az egész világra. És nem irtalmazznak.

Néhány óra alatt elfonnyasztották a lausannei reménységet is. Mi lehet ebből?

Nyulós jogrend

Az igazságot, a jogot nem lehet időközönként, vagy valakivel szemben félretenni, mert akkor megszűnik igazság és megszűnik jog lenni.

Sokszorosan beigazolódott, hogy a törvényes privilégiumok is kártekonnyak és összeférhetetlenek egy demokratikus államforma alapkövetelményeivel. A nyulós jogrend, a kormányzati tényezők szabad és önkényes törvénytárgyazata pedig mindig végzetes volt és előbb-utóbb kérésesen megbosszulta magát. Az egyenlő elbánás elve, ha becsületesen érvényesült, sohasem volt olyan veszélyes, mint az önkény és erőszak. Egy kártekonny mozgalom mindig úgy szerezte a tömegeit, hogy törvénytelen eszközökkel akarták semlegesíteni.

A szélsőséges elemek ellen lehet törvényt védekezni, csak önkénnyel nem szabad.

Tisztán ebből a szempontból nézzük és látjuk azt a tevékenységet, amelyet a kormány a szélsőséges munkáselemekkel szemben folytat. Addig, amíg ezek csak ugyanazt és ugyanugy akarják, mint a többi pártok, addig nincs joga sem ennek, sem a másik kormánynak karhatalmi rendszabályokkal megakadályozni őket.

A jelölési jog ezáltal illuzóriussá válik minden párt számára, mert ugyanezt ilyen alapon más pártokkal is megcsinálhatják.

A törvényt a törvény alkalmazójának csak törvényes eszközökkel lehet és szabad megvédeni és a törvénytörést ugyanolyan veszélyes cselekedetté válik az ő részükről is, mint akikkel szemben az ilyen prevenciót alkalmazzák.

Régi tapasztalat, hogy a hatalom birtoklása szembajjal jár. Rövidlátást okoz. Tragikus, hogy minden uralomra jutott párt rendszerint az ellenzéki padokon fejejt az okuláréját.

Az ellenzéki pártvezérek közös kihallgatást kérték a királytól, hogy tiltakozzanak a választási visszaélések ellen

Legújabb jelentések az egyre élénkülő választási frontról

Bukarest, június 21.

A választási szidalom-csaták páratlan szenvedélyességgel napról-napra hevessebbé válnak, úgy a pártajtóban, mint a nyílt politikai porondon. Ami a sajtót illeti, a kíméletlen támadásban Goga lapja, a „Tara Noastra” tartja a rekordot, ganstereknek, banditáknak nevezve a nemzeti parasztp. számos listavezetőjét,

mint Boila Romulust, Dobrescu Aurélt, Crisan György államtitkárt, Bocu Sevért, Teianut és Lugosianu minisztert. Emellett azzal vádolja a kormányt, hogy bosszúból leváltatta mindazokat az ügyészeket és vizsgálóbírókat, akik a múlt évben es az idén az említett nemzeti parasztpárti korifeusok ellen visszaéléseik miatt eljártak.

A liberálisok hangneme is egyre erősebb. Gyűléseiken kihívásnak minősítik a Vajda-kormányt és azt hangoztatják, hogy a legfőbb alkotmányos tényező a nemzeti parasztpárt újbóli uralomrahívásával ellentétbe került az ország hangulatával. Ilyen kijelentései miatt Dimitriu volt liberális miniszternek meg is gyűlt a baja a Vacaresti községben, ahol hétfőn propaganda-gyűlés keretében nagy beszédet tartott a parasztnak.

Választási hírek

Országszerte lefogják a Dolgozó Blokk vezetőit és karhatalommal megakadályozzák a jelöléseiket

Magyar egység Marosvásárhelyen

Marosvásárhely, június 21.

A választási előkészületek teljes hévvel folynak a Székelyföld fővárosában. A Magyar Párt tegnap este ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy öttagú bizottságot küld ki a Bernády-féle disszidens demokrata frakcióval való tárgyalásra. Hir szerint minden remény megvan arra, hogy Bernády és a Magyar Párt között létrejön az egység. A Magyar Párt ragaszkodni kíván a községi választások folyamán ahoz, hogy Marosvásárhelynek magyar polgármester legyen, továbbá hogy a tanácsba többségben kerüljenek be magyarok, tekintve, hogy a város lakosságának arányszámában vezető helyet foglalnak el.

A Dolgozó Blokkja ellen, miként az egész országban, Marosvásárhelyen is erős akciókat fejtenek ki a hatóságok. Tegnap letartóztatták dr. Suláriu Joan szászrégeni ügyvédet, továbbá Fekete Mihály és Veres Pál, ugyancsak szászrégeni munkáselevezőket, akik autón érkeztek Marosé vásárhelyre, hogy itt a Dolgozó Blokk-

A jelenlevő csendőrmester úgy találta, hogy a liberális vezérférfi támadta a trónt s ezért több földműves tanuvalomása alapján jegyzőkönyvet vett fel, amelyben azt is felhívja Dimitriu ellen, hogy a gyűlésről távozóban bántalmazta a falu jegyzőjét.

A jegyzőkönyvet felterjesztették az illetékes csendőrszárnyparancsnoksághoz.

Az ellenzéki választási rendőrsége közben szorgosan működik s napról-napra összpontosítja megyei bizottságai útján a különböző közigazgatási visszaéléseket és erőszakoskodásokat. Egyre-másra emeli a panaszkákat a prefektusok ellen, akik számos helyen különböző címen akadékoskodnak és meghiusítani igyekeznek az ellenzéki jelöltek kortes-gyűléseit.

Beavatottak szerint az ellenzéki pártok vezérei kollektív, együttes kihallgatást kértek a királytól, hogy ismertessék a különböző választási sérelmeket, amelyek mindinkább terror-jellegűvé válnak.

Averescu-marsall, aki egyébként kezdeményezője volt az ellenzéki választási rendőrségnek, nem vesz részt az együttes audiencián, amit azzal magyaráznak, hogy megszakították tekinteti az udvarral való kapcsolatát.

Kolozsvár

A nemzeti parasztpárt erdélyi tagozata hivatalos kommunikét adott ki, amelyben cáfolja, mintha kartell-ajánlatot tett volna a magyar pártnak. Folytak ugyan tárgyalások, azok azonban magánjellegűek voltak. A magyar párt egyébként tegnap ülést tartott és elhatározta, hogy Kolozsváron Bethlen Györgyöt jelölje képviselőnek, míg az interimár bizottságba dr. Kovács Andrást és dr. Nagy Ferencet delegálja. A zsidó párt jelöltje Kolozsváron dr. Kertész Jenő ügyvéd lesz.

A választásokkal kapcsolatban foganatosított kommunista letartóztatások tegnap már egy öngyilkossághoz vezettek. A kolozsvári sziguranca egyik cellájában Blum Margit varrónő

fogaival szétmarta az ütőerét és mire tettét észrevették, már másfél liter vért vesztett.

Azonnal beszállították a klinikára, ahol sebet bekötötték, majd rögtön visszaszállították a sziguranca.

A dolgozók blokkja ma délelőtti egyébként be akarta nyújtani listáját, ebben azonban a rendőrség megakadályozta. Később különböző közjegyzőknél próbálta deponálni, de itt is mindenütt sziguranca ágensekkel találta magát szemben.

Temesvár

Vasárnap óta a baloldali munkásmozgalom vezetői közül összesen 30 embert tartóztattak le. Ezek közül 19 temesvári, 11 pedig vidéki. A rendőrségnek semmiféle nyilatkozatot nem adnak a letartóztatások magyarázatára s csak annyit árultak el, hogy a vizsgálat összefüggésben van a bukaresti kommunista ügygel. Félhivatalos rendőrségi beállítás szerint az őrizetbe vett mozgalmi embereknél röpiratokat is találtak.

Egyébként Juhl Marcell dr. orvost, Kohn Bélát és Kakulyai Lajost a rendőrség kedden délelőtti szabadlábra helyezte. A többi a választások lezajlásáig egész bizonyosan őrizet alatt marad.

A Magyar Párt temesmegyei tagozata hétfőn este tartott előző tanácsülésén a következőképpen állította össze jelölőlistáját, amely egyelőre ideiglenes, miután a tagozat még tárgyalásokat folytat a független sváb népközséggel kötendő paktumot illetően. Erre nézve végső fokon a kolozsvári központ fog dönteni.

Az ideiglenes listán a következők szerepelnek: báró Ambrózy Andor, Kriván Gyula dr., Ungár Adol dr., Szabolcska László dr., Szappanos Gyula, Orczy Mihály, Kubán Endre, S. Tóth János, Kecskeméti Péter és Tóth Benjámin. Szenátor-jelöltek: dr. Rosenthal Marcell és Scharf Jenő.

Nagy feltűnést kelt Temesváron, hogy a bányászati iparoság külön blokkba akar tömörülni és saját iparosjelöltjével önállóan óhajt a választásokon résztvenni. A szindikátus szerdán este hatórák az iparosszékházban nagygyűlést tart, melyre meghívták a Bánság valamennyi ipartestületének képviselőjét.

(Folytatás a 3-ik oldalon.)

Olvasom:

„Tisztelt Szerkesztő ur! A legnagyobb megbotránkozással hozom tudomására a következőket:

Ma, június 16-án a legkínosabb szenvedések közepette éhenhalt a kórházban F. Ilofta Bejan tanítónő-kisasszony, akinek Csobanu községben volt a katedrája. Miután szegény szülei voltak a kereskedőtől eredménytelenül kért hitelt, koldulni kezdett. Az emberek erre azt hitték, hogy esztét vesztette és beszállították egy kórházba, ahol háromnapos szörnyű szenvedés után kiszenvetett. Kérem, szerkesztő ur, legyen olyan szíves és közöljön erről a mártírőről egy cikket s írja le kétségbeesítő tragédiáját. Hálásan stb... stb...“

Az ember hajlandó lenne arra, hogy ne adjon hitelt a saját szemének.

Nem azért, mintha olyan hihetetlen lenne az, hogy valaki éhenhal. Elvégre korunk uralgó csillagzata a nyomorúság. Egész államok éheznek és rongyoskodnak. Előfordulhat tehát, hogy egy-egy szerencsétlen felfordul az éhköpőből.

Például ki csudálkozhatik azon, hogy Németországban millióknak korog a gyomra? Elvégre a Birodalom csekély 28 billió lej hadisarcot fizetett ki eddig. A győztesek elraboltak mindent, ami csak lehetséges volt. Letargiába kergettek az öregeket és kiragadták a csecsemők szájából a falatot. Ami hetven millió germán munkájának nyomán eredményes haszon volt, azt szörös kezekkel magukhoz kaparintotta az ántánt kapitalizmusa és militarizmusa.

Vagy ki csudálkozhatna azon, hogy Magyarországon is százezrek és milliók kórusa rokog a nincstelenség miatt? Hiszen a napanyagati bölcsék, kik az új határok dolgát intézték, oly bölcsen szabdalhattak, vagdosztak és igazgattak, hogy végül elvettek mindent, ami a Duna-Tisza vidékén őszanyag, gazdasági életszerűség és termelési egységesség volt. Nyilván leszen még Magyarországnak kiváló kormányai. De olyan kormányja nem lehet, mely tragikomikus adottságai között jólétet varázsolhasson a milliók nyomorának helyébe.

Vagy ki ne látná azt, hogy Ausztriában mi okozza a nyomorúságot? Egy ország, melynek nincs termése, melyet otthagytak ösztövérföldekkel, groteszk határokkal, lehetetlen körülményekben, miképpen is tarthatná el magát?

Ne csudálkozzunk tehát azon, ha égrekiált a szenvedés és néhanapján egy-egy tiszt polgár, vagy becsületen hajadon horpadt gyomrral fordul fel az ut mentén.

De a fenti levél mégis hihetetlen. Mert Németországban, Ausztriában, vagy a Duna-Tisza között legalább indokolni lehet valamennyire az éhhalált. De vajjon miért kell az embereknek korgó hassal felfordulniok Romániában?

Abban az országban, amely a legtejjelmézfolyóbb egész Európában. Melynek dus földjein bőséges kalász érik. Ahol a hegyek mélyéből ömlik a vas, az ezüst és az arany. Amelynek van vize, erdeje, gyára, kereskedelme, ipara. Ahol bőven bugyog az olaj és a petróleum.

Ahol meg se kottyan, ha egy-két országú ur szórakozottságában elemel a közpénzekből száz-kétszáz milliót.

Ahol még csak alig tiltakoznak, ha milliárdokat dobna oda a kincstár közvagyonából bűnösen elsepkulált bankok és bankosok támogatására.

Ha valaki a sivatagban vándorol és felfordul, akkor még talán megértjük.

De ha valaki megérkezett a Kánaánba és ott döglök éhen akkor már igazán oda kéne csapni azok közé, akik az ügyefogyott szájától szennyes marokkal elhabzsolták a falatnyi kenyert.

FORRADALOM

Azt mondják, a politikában forradalom van. Lehet, hogy igaz. Soha annyi szenny, annyi sötét gyűlölet, annyi féktelen és goromba indulat nem tombolt még, mint most. Az ucca durva nyelvezete közéleti frazeológiává nőtte ki magát. A külpárosok hitvány szíriai társadalmi nagyságok lettek és készülnek a választás rémuralmára. Véres felhívások és ellenfelhívások izgatják a lelkeket. Marquis Sade, ha élne, tombolva kéjeleghetne a közélet színjátékán, melynek valóságai mellett eltörpül az ő beteges fantáziájának minden rettentő képzelése.

Nézze ön, hogy a hatalomért való hajsza zord és semmi jóval sem kecsesítő fegyverszörgetése között mily ijedten alszanak a muzsák.

Ez a kép, amelyet sok mással egyetemben Klein József nagybányai művész festett és állított ki Bukarestben, szintén forradalmat jelent. A művészetnek, a szépségnek és a tehetségnek forradalmát.

E sorok írója nem mondhatja azt, hogy ért az ecsethez. Úgy nézi e festményeket, mint a legtöbb laikus. Kulturtörténelmi ismeretek és szakmai hozzáértés nélkül. Annyit azonban így is lát, hogy a képeket néhány vonás dominálja s e vonalak korántsem számolnak sem az anatómiai, sem az impresszionista,

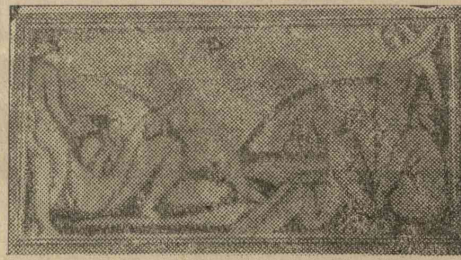

vagy realista követelményekkel. Az egyszerű ábrázolásnak merőben forradalmi ujtása ez, amiért bűnhődés jár. Jorga csak az imént korbácsoltatta ki a Nemzeti Szalónból azokat, akik a hagyományoktól ellérően merték megfogni az ecsetet. Nagybánya is nyilván kivette vagy kiveti magából Klein Józsefet, a

mért ily önkényesen merle Jéfesteni a vasszat.

Mi azonban, akik tisztelői vagyunk annak, ami megkapó és szép, elragadtató hajljuk meg a zászlót a csendes festő minden anyagi sikertől mentes kiállítására előtt.

Persze, nem csupán a vonalak fantasztikus egyéniségéért. Hanem a gondolatért, amit a

festő minden képén kifejez, amit kétségtelenül megért mindenki, aki csak némileg is hajlandósággal van e világ nyomorúságai iránt s ami bátrabb, önzellenőbb, önfeláldozóbb és hathatósabb harc mindannál, mint ennek a komoran fenyegető politikai küzdelemnek minden habzó és baljós áradata.

Nézze meg például a „Bányászletetés“-t, ahol négy fiziológiailag lehetetlen aknász Szent Mihály lován cipeli társát. S előttük az asszony, a két áróval.

Nem mond-e Önnek renegeteget ez a kép, néhány egyszerű vonallal és a maga igénytelen konstrukciójával, nem mond-e Önnek renegeteget arról, ami van és merész tanítást ar-

Hősi halál mástól évtized múlva

Tizenöt éve hordta a háborus golyót a fejében, amely most mégis megölte

Kolozsvár, június 21.

Megdöböntő haláleset történt ma délután kilenc órakor Kolozsváron, ahol Nagy János asztalosmester a háza kapuja előtt összeesett és pár pillanat alatt kiszenvedett. Nagy János tragédiája megérdemli, hogy egy pillanatilag megálljunk mellette. Mint közkatona vett részt a világháboruban, ahol 1917-ben az olasz fronton fejlődést kapott. A halántékán hatolt be a golyó, megakadt a csontban és nem is lehetett onnan kioperálni. Az

orvosok megmondták neki, hogy vigyázzon, mert ha elmozdul a golyó, akkor meghal. Tizenötéven keresztül nyugodtan élt Nagy János, el is felejtette sebet, megönsült, családot alapított.

Tegnap azután ugylátszik egy rossz mozdulatot tett fejével, mert a golyó elmozdult és, amint az orvosok megmondták, azonnali halálát okozta.

A szerencsétlen ember hátramaradtjai iránt nagy részvét nyilvánul meg.

12 ezer magyarországi iparos és kereskedő tüntető sztrájkja

Az adó leszállítását és általában a közterhek csökkentését követelik

Budapest, június 21.

A Budapest környéki iparosok és kereskedők, Újpesten, Kispesztén, Rákosszabán, Pestszentlőrincen, Soroksáron sztrájkba léptek. A sztrájk déli 11-től 1 óráig tartott.

Összesen 12 ezer üzletet és műhelyt tartottak zárva és 25 ezer munkás nem dolgozott.

A rendőrség 21 iparost állított elő, akik közül 18-at iparhatósági kihágásért letartóztattak.

Egy kalandos fiatalember regényes históriája

A tárgyalást nem lehetett megtartani, mert a vádlott megmérgezte magát és ráadásul ötven gombostűt is lenyelt

Hogyan csinált Kliegl Róbert Zita exkirálynőről filmfelvételt

Temesvár, június 21.

Kalandos fiatalember ügyében kellett volna a napokban tárgyalást tartania a temesvári hadbírósnak.

A tárgyalást azonban bizonytalan időre, esetleg örökre el kellett halasztani, mert a vádlott megmérgezte magát a hadbírósnak fogház cellájában.

A tragikus öngyilkossági kísérlet hőstét, a 22 éves Kliegl Róbertet Temesváron na-

gyon jól ismerik. Köztisztviselőben álló szüleinek rengeteg kellemetlenséget és bosszúságot okozott kisebb nagyobb szélhámosaival, amelyből magát fenntartotta. Hat évvel ezelőtt megszökött a szülői háztól s minthogy a filmnek és a mozinak gyógyíthatatlan rajongója volt, moziszínész iskolát nyitott. Nagy ígérekkel csalogatta magához a növendékeket, de azoktól csak a tandíjat szedte el.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájdal-mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-től

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 1771

ról, ami lesz?

Aki így fest, ily szónokolva és dacosan, ilyen hittel teli és áldozatra készen, az valóban csak annyit érdemelhet, hogy meneküljön városról-városra, rettegve és rejtve demonstrálja alkotásait s alig-alig adjon el belőlük valamit.

Mert ez a művészet igazi forradalmi tett. Nem hangos, hanem szerény. Nem fenyegető, hanem felismerő. Nem habzó és önjongó, hanem elmélyült és finom. Nem hatalomra támaszkodó, hanem éhez és nincsellén.

Mégis ez az igazi forradalom.

Nem keresni akar.

Hanem felemészti önmagát.

(m. i.)

A tanfolyamból, diplomából és a szerződésből semmit sem valósított meg. Amikor aztán Temesváron meleg lett lába alatt a talaj, tovább állott. Bejárta Erdély több városát és mindenütt moziiskolát nyitott. Ahol nem akart tanfolyamokat rendezni, ottan filmrendezőnek adta ki magát és nyakrafőre szerződtette a leendő sztárokat.

Kalandos pályafutása alatt elvetődött Pestre is, ahol hallatlan szerencséivel adminisztrálva meg nem levő képességeit, filmkörökbe annyira bedolgozta magát, hogy

amikor Lequeitőba filmexszpedíciót küldöttek, Kliegl Róbertet bízták meg az operatőri hatáskörrel.

A kis temesvári kalandor megjelent Zita exszkirályné udvartartásában és felvételeket készített. Csak hogy később kiderült, hogy az az exszpedíció munkája kárba veszett, mert Kliegl felvételeit nem tudták használni. Emiatt hangos botrány volt Budapesten, úgy, hogy röviden távoznia kellett onnan.

Hazakerült Temesvárra. Itt már vagy elfelejtették, vagy megbocsátották régi stíkljeit. Aztán be kellett vonulnia katonai szolgálatra. Kalandos vére itt sem hagyta nyugton s egy szép napon elment önkéntes szabadságra. Emiatt állították hadbírósnak elé.

A tárgyalást azonban nem tudják egyelőre megtartani, mert Kliegl Róbert cellájában megmérgezte magát s ráadásul még 50 gombostűt is lenyelt. Rendkívül súlyos állapotban szállították kórházba.

Kenyérbélyeg-hamisítókát tartóztatott le a bukaresti sziguranca

Bukarest, június 21.

A bukaresti sziguranca az egész országban kiterjedő nagyszabású kenyérbélyeg-hamisítást leplezett le. A fővárosban letartóztatott Zissman Móricz cinkográfust, Jean Bacher foglalkozás nélküli egyént, Werner Mayer kereskedőt és Weismann Strul ugyancsak foglalkozás nélküli egyént, akikről kiderült, hogy odahaza a lakásukon házilag állítottak elő a kenyérbélyegeket és lényegesen „olcsóbb” árban bocsátották a pékek rendelkezésére, mint a kincstár. A sziguranca rajtaütött a cinkográfiai műhelyen, amely a Calea Rahovei 8. szám alatt működött és ott óriási mennyiségű hamis kenyérbélyeg foglalt le. A bélyegeket előállításához használt gépeket Németországból hozták a hamisítók. Az általuk készített kenyérbélyegeket a felismerhetetlenségig hasonlítottak a kincstári bélyegekhez. A letartóztatottak bevallották, hogy éppen most készültek arra, hogy a nemrég kibocsátott új ötszázlejeseket is hamisítani fogják, ebben az ambíciójukban azonban megakadályozta őket a karhatalom, amely valamennyiüket átadta az ilfovi ügyészségnek.

Amerikai tragédia

Rendező: STERNBERG. Dreiser regénye nyomán.

Amerikai tragédia

A filmben emberileg legmegkapóbb: SYLVIA SYDNEY. Egy saját élmény.

Amerikai tragédia

Egyik legnagyobb berlini siker. Jön legközelebb a Forumba

Arad

Aradon tegnap egész nap folytak a kommunista letartóztatások. Sokakat a törvényszéki elnök szobája előtt fogták le és onnan vitték át a rendőrségre, ahol valóságos internálótábor van.

A falvakról rengeteg összeláncolt földmestert hoztak be és ezeket is a rendőrségen őrzik.

A nemeztí-parasztpárt aradi tagozata állítólag interveniálni készül Bukarestben a tömeges kommunista letartóztatások miatt, mert az a nézete, hogy nagyrésztük nem is kommunista és így a nemzetiparasztpárt önmaga előtt vonja el a szavazatokat ezek fogvatartásával.

A Magyar Párt végleg összeállította listáját, amelyen első helyen, amint már megírtuk, dr. Paretz Béla áll, majd a következő nevek: Takácsi Miklós, dr. Olosz Lajos, Kerpel Izsó, Szijjártó Gábor, Somló Armin dr., Juhász Géza és Lantos Miksa. Szenátorjelöltek: Kintzig János, Reinhardt Gyula és dr. Nagy Sándor.

A nemzeti parasztpárt két helyet szabadon hagyott a listáján, egyet a sváboknak, egyet pedig a magyaroknak arra az esetre, ha sikerül velük megegyezni.

Brassó

A városi és falusi dolgozók blokkja kedden délelőtt 10 órakor akarta benyújtani jelölő listáját a brassói törvényszéknek. Simon Ferenc és Kerekes Ferenc munkások, mintegy 30 társuk kíséretében jelentkeztek a törvényszék elnökénél, aki kijelentette, hogy miután a szociáldemokrata párt és a horogkeresztesek éppen erre az időre jelezték listájuk benyújtását, a blokk jelölőinek várniuk kell 12 óráig. A munkások ekkor azt a határozatot hozták, hogy aláírásaikat a blokk jelölő listáján közjegyző előtt hitelesítették és a kész listát adják be a törvényszéki elnöknek.

Amikor azonban a törvényszék folyosójára értek, 3 detektív csallakozott hozzájuk, a közjegyzői irodánál pedig már rendőrök várták őket. Rövidesen 15 embert vettek őrizetbe, majd megvárták azokat is, akik a közjegyzői irodában tárgyaltak, s újabb 5 munkást szállítottak be meglehetősen durva jelek között a rendőrségre.

A letartóztatott emberek között van a két listavezető is.

A szociáldemokrata párt brassói tagozata benyújtotta a választási listát a törvényszéknek. Dr. Jancu Jancu, Bagoly János és Schiel Mihail a listavezetők.

Szatmár

A választások előkészületei során több pártnál zavarok mutatkoztak a jelölések-nél. A Zsidó Párt dr. Kertész Jenő kolozsvári ügyvédet óhajtott szatmári képviselőnek jelölni, a párt helyi tagozata azonban dr. Borgida József szatmári ügyvédet óhajta listavezetőjéül. Hasonló bajok vannak a szociáldemokratáknál, ahol szintén egy kolozsvári és egy szatmári jelölt felett vitatkoznak. A párt központja itt is kolozsvári embert akart Szatmárra küldeni, Bartalis Jánost, ezzel szemben a szatmáriak maguk közül akarnak képviselőt dr. Gergely János szatmári ügyvéd vagy Kocsis László lakatos személyében. A két párt listáját emiatt a torzalkodás miatt egyelőre be sem nyújtották.

A választásokkal kapcsolatban egyébként Szatmáron is több kommunistát vettek őrizetbe. Ezek: Klein Gyula tanárjelölt, Várdi Andor magántisztviselő, Rosenblum Izák részöntő, Farkas Jenő és Szabó Jenő. Valamennyiük lakásán röpiratokat találtak, Várdi ellen ezenkívül még az is a vád, hogy előállítását alkalmával inzultálta a detektívet.

Lugos

Szombaton délelőtt körülbelül 100 főnyi munkástömeg verődött össze a törvényszék épülete előtt, ahol vezetők a városi és falusi dolgozók blokkjának jelölő listáját akarták benyújtani. A törvényszék elnöke a listát alakító okok miatt visszautasította. Közben rendőri karhatalom szállta meg a törvényszék környékét és a munkásokat szétszórta. Ekkor még senkit sem vettek őrizetbe.

Vasárnap azonban a rendőrség emberei Faragó, Ujhelyi, Toma, Bartos, Szabó, Bera és Bodnár munkásmozgalmi vezetőknél házkutatást tartottak, s bár semmit sem találtak, a munkásokat bevitték a rendőrségre. Több munkás lakását a rendőrség állandóan őrzi, hogy amikor a kiszemelt emberek hazatérnek, azonnal letartóztatassák őket.

Bera Miklóst, aki a házkutatás alkalmával ellenszegült a rendőröknek, véresre verték.

MINDENKI GYANUS, AKI ÉL

Nagybányán egész sereg progresszív gondolkodásu intellektuelt tartóztattak le kommunistaság gyanuja alatt

Nagybánya, június 21.

Feltűnést keltő letartóztatások történtek ma délelőtt Nagybanán. Bizonyára a választásokkal állt kapcsolatban Popescu csendőrfőhadnagy parancsnoknak az az utasítása, hogy a nagybányai intellektuellek között végezzen erős rostálást a sziguranca és mindazokat, akik kommunista-gyanusak, fogja le.

Az őrizetbe vételek rövidesen megkezdődtek és egymás után kísérték fel a sziguranca dr. Gottlieb Kálmán orvost, Kádár Géza festőművészt, Hevessi Erzsébet zongoraművésznőt, Weiss Ferenc magántisztviselőt, Kazai József asztalost, volt városi tanácsost, Lakatos Lajost és végül Derestyei Sándor asztalost, akit azzal vádolnak, hogy ennek a nagybányai intellektuell sejtnek a feje.

Érdekes ezzel kapcsolatban megemlíteni, hogy Derestyeit a néhány hónappal ezelőtti szatmári kommunista perben a bíróság egyhangulag felmentette. A letartóztatásokkal egyidejűleg, helyenként azokat megelőzve, házkutatásokat is tartottak és a sziguranca állítása szerint több helyen le is foglaltak kompromittáló iratokat. Jellemző azonban,

hogy dr. Gottlieb azon az alapon tartóztatták le, hogy a lakásán a Korunk című folyóirat piros címbetűje ütötte meg a detektív szemét. Ez a piros cím volt az egyetlen bizonyíték a fogorvos ellen, aki hiába hangoztatta, hogy a piros betű ezuttal egyáltalán nem akar kifejezője lenni forradalmi törekvéseknek. Az egyetemleges vád a letartóztatottakkal szemben egyébként az, hogy a szovjetterületeket ők közvetítették Nagyváradra. Hogy milyen szovjetterületekről van szó, azt természetesen senki nem tudja, a sziguranca kívül.

A letartóztatások óriási megröszérlést keltek a művészvárosban, amelynek társadalmi életében valamennyien jelentős szerepet játszanak.

Azt tartják, hogy a kommunisták őrizetbe vételére vonatkozó általános rendeletet itt önkényesen alkalmazták, még pedig nem minden elfogultság és mellékszempont nélkül, mert hiszen az elfogott intellektuellekről köztudomású, hogy semmiféle mozgalomban nem vesznek aktív részt és legfeljebb, mint intellektuellek érdeklődnek a különböző társadalmi áramlatok és problémák iránt.

Herriot és Titulescu állítólagos tárgyalásai az orosz-román megnemtámadási szerződés megkötéséről

Páris, június 21.

Diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy

Herriot francia miniszterelnök közvetítő tárgyalásokat kezdett Románia és a Szovjet között az orosz-román megnemtámadási szerződés megkötése érdekében.

Az egyezmény megkötése tulajdonképpen

Franciaországnak is igen nagy érdeke.

Herriot egyébként hétfőn este együtt vacsorázott Titulescuval s ezt az együttélést is összefüggésbe hozzák az orosz tárgyalásokkal. Feltűnő volt azonban, hogy Litvinov orosz külügyi népbiztos Titulescu és Herriot találkozásának eredményét meg sem várta, hanem elutazott Lausanne-ból.

A „gangsterek” hazájában befellegzett a színháznak

Beszélgetés Mady Christians-nal, a newyorki Majestic-Theater világhírű sztárjával

Genf, június 20.

(Szin: A diva öltöztöje a genfi „Théâtre de la Comédie” harmadik emeletén. A szobában művészi rendezésű, a szobák két fala forgótükörből áll, a székeken lepetett ruhadarabok hevernek. Az egyik tükör előtti asztalon rengeteg sminkkellék, a ruztól a szempillafestéktől minden elképzelhető és elképzelhetetlen arccsinosító a világon. Idő: Bena'zky „Cocktail”-jának előadása után, éjjeli féltizenkettőkor. Személyek: Mady Christians; Christians öltöztetője (néma szerep): Walter Slezák, a bonviván és szerencsés. Amikor az öltöztető ajtaja kinyílik, a művész éppen azzal van elfoglalva hogy néhány imádójának autogrammot ad. A művész arca még mindig rajta van a színpadi „maszk”, csak a felsőruhát helyettesíti egy könnyű selyempongyola. Az imádók távoznak az öltözőből.)

Mady: (Kora? Azt én is szeretném tudni. Annyit azonban sikerült megállapítanom, hogy típusa annak a nőnek, akiről lehetetlen megállapítani, hány éves. Amikor rajta van a színpadi smink: 30 éves; smink nélkül: 35; uccai sminkkel: 25; beszélgetés közben néha olyan fiatalos és friss mozdulatokat tett, hogy egy 16 éves bakfis, akinek először udvarol valamilyen tejfölösszájú diák, szinte megirigyelheti. Hogy szöke és örült szép, azt minden mozilátogató tudja.)

Mady: (Nekivetkőzik a nagy munkának: színpadi smink le, uccai smink föl. Tessék elhinni, hogy ez egy rettenetes munka, még annak is, aki csak figyel.) Remélem, ez nem izgatja magát.

En: Szó sincs róla... Hm... De hiszen én amiatt az izé... interjú miatt jöttem. Igen... Hát hol is kezdjük, kérem?

Mady (szézzel mossa le szemöldökét. Istene, már csak fél-fél szemöldöke maradt!); Talán ott, hogy előbb elszívom a cigarettát.

En (nem látok seholy cigarettát): Milyen cigarettát, kérem?

Mady: Azt a cigarettát, amellyel most fog engem megkínálni.

En: Ja, ugy! Kérem, tessék parancsolni (átnyújtom a cigarettát).

Mady: Merci! Most egész másképpen érzem magam... Na gyerkül, most aztán mehetünk. Los...!

En: Ühüm... Kezdjük a legelején?

Mady (most az arcát mossa le az alkohollal): Rendben van. Bécsben születtem... Anyám román...

En: Román???

Mady: Apám dán...

En: Bán?

Mady: Nem; dán! Newyorkban nevelkedtem fel...

En: Hü...!

Mady: Na, mi a baj?

En: Semmi, kérem. Nagyon meleg van itt, kérem...

Mady: Berlinben léptem fel először.

En (kitérve): Becsületszavamra: Coudenhove-Kalergi No. 2!!!

Mady: Azért én nem vagyok pán-európaista. Egyszerűen német vagyok. Az apám is annak vallotta magát. Az apám nagyon híres színész volt, de arról hallani sem akart, hogy én is erre a pályára lépjek, annak ellenére, hogy nekem már egész kicsi koromban nagy kedvem volt erre. Aztán jött a háború és apám családostul visszahajózott Berlinbe. Bevont katonának. Erre fogtam magam és elmentem — Reinhardtékhoz.

En: Csak úgy, minix-dirnix?

Mady: Na hallja; tehetségesnek éreztem magam. Jelentkeztem a rendezőnél és elszá-

valtam neki Gretelt. (Margareta szerepe a Feustből.)

En: Persze kidobták...

Mady: Téved! Azaz, várjon csak... A rendező hallani sem akart arról, hogy szerződtessem, de szerencsémre ott volt a Reinhardt. „Die Kleine gefällt mir!” — tetszik nekem a kicsi! — jelentette ki és — leszerződtem! Láska, semmi romantika nem volt az én karrieremben. (A színpadi smink már teljesen lekerült az arcáról. Most úgy néz ki, mint a „Dich hab ich geliebt”-ben.) Berlint egy csapásra meghódítottam. Aztán jött a film. Első, nagy sikert aratott szerepem a „Varázskeringő” volt a Fritsch-csel és a Xenia Desnival.

En: Meghódította a világot.

Mady: És most... Most visszamentem Amerikába, Newyorkba. Leszerződtem a Majestic-Theater. Azóta változtatásan a Reinhardt-színpadokon, a Majestic-ben vagy filmen lépek fel.

En: A propos, Amerika... Milyennek találja az amerikai színházközönséget?

Mady: (begrémezi az arcát). Na, végre egy érdekes téma, ami nem rólam szól. Az amerikai színpadi művek egészen más jellegűek, mint az európaiak. Más erkölcsök, gazdasági viszonyok, más problémák is természetesen. Ezért van az, hogy ha egy amerikai darabot be akarnak mutatni egy európai színpadon, akkor nem elég a darab lefordítása, hanem annak teljes átdolgozása válik szükségessé. Persze, nem szabad összehasonlítani az amerikai színdarabokat azokkal az amerikai filmekkel, amelyeket Európában ismernek. A burleszknek, újságíró-detektív-drámának és a Cow-boy-témáknak semmi keresnivalója nincs a színpadon. Az amerikai színdarab irodalmi és művészi értéke legalábbis olyan magas fokon áll, mint az európaié...

En: Ami pedig a színházi közönséget illeti?

Mady: Van kétféle színházi közönség. Az egyik a nagyvárosi, newyorki, chicagói, washingtoni, stb., a másik a vidéki, mialatt olyan nagy város is érthető, mint például a németországi Halle. A nagyvárosi közönség szinte fiatalos lelkesedéssel tölti meg a jobb színházakat, ami nagyon érdekes, tekintve, hogy az amerikai feje állandóan a „business”-eknél áll. Viszont a vidéki közönség... nos, nevéssen, egyáltalán nem jár színházba!

En: „Szép kis színházi közönség.” De hogyan lehetséges ez?

Mady: Ugy, hogy a vidéki városokban egy-

általán nem létezik színház. A hangosfilm-trösztök összevásárolták az összes vidéki színházi koncessziókat, a színészeket elkegyítették, vagy leszerződötték a filmstúdiókba, a színházba pedig diadalmasan bevonult a gép! A „talkie!” (Beszélőfilm.) Menjen ki egy amerikai vidéki városba és kérdezze meg a legelső ifjút, aki utjába kerül, mi az színház? Egész biztos, hogy azt a választ kapja: I do not say! (Nem tudom.) És, ha megmondja neki, hogy Newyorkban élő, husból és vérből való emberek játszanak egy színpadon, akkor vagy távra marad a szája, vagy bolondnak fogja tekinteni. Csak az olyan vidéki városokban, ahol egyetem van, pl. Pittsburg, vannak amatőrszínházak, amelyek színészei az egyetemi ifjúság köréből kerülnek ki. Egyébként egy a színház, mint a mozi teljesen elkomercializálódott. Tudja maga azt, hogy a Metropolitan Oper most már Metropolitan Companynak hívják? Ez is business-menek kezébe került. Hja, business is business! Slezak, a bonviván (izgatottan belép): Aber Kind...! Mennyit várjunk még? Olyan éhesek vagyunk, mint a farkasok! Mady (az utolsó simításokat végzi az arcán. Most már egészen úgy néz ki, mint a Varázskeringő utolsó felvonásában, amikor meghódítja férjét, a hadnagyot): Azonnal, gyerekek... (Slezak kimegy.) En: És ön is hódol ennek a business-stilusnak? Slezak (visszajön egy óriási piros rózsacsokorral a kezében): Ez a csokor valahol elcsúszott a színpadon. Csak most vette észre a takarítónő... De gyere már, no! Mady (nagyon boldogan felém): Színészno, vagyok, a színházat, a művészetet sohasem fogom elhagyni! En: Köszönöm szépen. Good bye! Mady: Bye-bye! Az interjúnak vége.

Beszélgetés Forțu gimnáziumi tanárral, aki a polgár jogaiért, a közéleti morálért és a közpénzek tolvajainak halálbüntetéséért küzd

Bukarest, június 21.

A Delavrancea-ucca ugyanaz Bukarestben, mint Pesten mondjuk az Aréna-ut. Csod, sok fa és valamivel tisztább levegő, mint a centrumban. Igen alkalmas hely az elmélkedésre, azok számára, akik szeretnek használni a fejüket. Ebben az uccában, csinos sarokvillában, lakik Grigore Forțu, egy halkszavú középiskolai tanár, akinek nevétől visszhangzik ma nemcsak Bukarest, de azt lehet mondani, hogy az egész ország.

Hat héttel ezelőtt még a szomszéd uccában sem tudták, hogy ez a csendes tanárember a világon van, ma pedig a leghatalmasabb pártok és politikuskok udvarolnak neki és tisztességteljes ajánlatokkal üldözik, hogy kössön velük választási paktumot.

„SOHA NEM POLITIZÁLTAM”...

Ki ez a szerény, névtelen ember, akit a véletlen szeszélye, vagy a sors ismeretlen szándéka dobott fel váratlanul a román belpolitikai élet kavargó hullámainak legtetefejére? Forțu Grigore, a Liceul Lázár egyszerű tanára. És amikor megkérdezzük, hogy miképpen került éppen ő az ország megmentésére alakult polgári blokk elnöki pozíciójába, szinte elbájoló egyszerűséggel vallja be, hogy ezt bizony ő maga sem tudja.

— Soha nem politizáltam, — mondja. Azaz, mégis, egészen fiatal tanár koromban tagja voltam a jasi Junimea-csoportból alakult konzervatív pártnak. Carp Péter, Marghiloman és Titu Maiorescu voltak a barátaim, akik akkor ugyanazokért az ideálokért küzdöttek, amelyekért most a polgári blokk megindította a harcot. A háború alatt azonban

szétváltak utjaink, mert ők a központi hatalmak mellett voltak és én inkább kiléptem a pártból. Azóta nem politizáltam. De most már nem szabad visszavonultságban maradni. Eddig is az volt a baj. Talán nem késünk el teljesen, de

az ország még sokat fog szenvedni, mert sokat vétkezett azáltal, hogy eltűrte azt, amit a váltakozó politikai pártok vele csináltak.

Ez a bevezető. Csendesen, tanárosan ömlik a szó Forțu professzor szájából. Semmi nyoma annak a forradalmi láznak, amely az emlékeztetéssel vált májusvégi országos tantestületi kongresszuson tomboló őrzőgésig fokozta az éhezést, megcsufolt és mégis cselekvésre bátorítatlan tanári kart. Nem, ez az őszülő, Einstein-frizurás és egy kicsit Trotzkijra is hasonlító számtantanár nem népszónok a szó mai demagógikus értelmében. Nem hangjának öblös rezgésével hat, nem is szavainak izzó fordulatú parázásával, vagy az ösztönökre kalkuláló kétértelműségekkel. Egyszerű, világos, amit mond és legfőképpen igaz. Most vasárnap nagygyűlésen beszélt a Marna-moziban. Nem ordított, nem átkozódott, nem uszított és nem izgatott, csak egyszerűen, mindenki által érthető szavakkal megkérdte:

— Szabad-e, hogy az az ország, amely nem tudja a tisztviselőit, a nyugdíjasait, sőt a hadseregét sem hónapokig fizetni, ugyanakkor palotákat építsen, ha akármilyen palotáról is van szó? Vagy szabad-e ünnepségeket és vadászátokat rendeznie, ha akármilyen ünnepségekről és vadászatokról van is szó, amikor emberek százai és ezrei halnak éhen és lesznek öngyilkosok, vagy földönfutók?

A tolvajok büntetlenségének dogmája

Igy beszélt tegnap Forțu professzor a népgyűlésen és ugyanígy beszélt most, amikor szemben ül velem, mintha katedréről a diákjainak magyarázna valamilyen egyszerű számítási tételt. Azt, hogy kétszer kettő négy.

— Akinek nincsen pénze, az nem utazik nyáron fürdőre és nem vesz autót magának. Mert, ha mégis megteszi, akkor a törvény elé kerül és becukják. Nem?

Tragikus józansággal itéli meg a helyzetet. Hiába minden jó és még jobb gazdasági program, amíg az országban nincs meg a morális alap, nem érünk el semmit.

Éppen az a legveszedelmesebb a mai állapotokban, hogy mindenki tudja, mindenki hirdeti, hogy kik és mennyit loptak az állam vagyonából és hogy milyen pazarlás folyt tiz évnél is tovább a polgároktól kizsárolt fillérekben. A tantestülettől évek óta törvénytelenül és erőszakos módon minden hónapban levontak tekintélyes összeget, azon a címen, hogy nincs pénz. Három milliárdot vontak el tőlük ezekkel a levonásokkal, — mondja Forțu professzor. Hol van a pénz? Sajnos, csak későn ébredtünk fel. Amikor láttuk azt a cinikus rablást és két kézzel való pénzszerzést, én,

mint az országos tanártestület elnöke, kiadtam a jelszót, hogy nem engedjük tovább ellopni megdolgozott kevés keresetünk egy részét.

Marosvásárhelyen néhány tanár pert is indított az állam ellen a levont összegekért, a pert megnyerték, de a pénzt már nem kaphatták vissza, mert időközben a hatalmon levők mindent elloptak.

— Semmi nincsen szankció, amit a hatalmon levő politikusok elkövetnek. Amikor egy miniszter ki meri jelenteni a parlamentben, hogy nincs törvénye ennek az országnak a közpénzek tolvajai ellen, az már nagyon két-

ségbecsítő helyzet.

A kormányok dogmát csináltak a közpénzek elprédálásából és ellopásából és megszületett a politikusok büntetlenségének elve, amely fantasztikus gyorsasággal vált népszerűvé.

A mi politikusaink tisztességtelensége okozta az ország legnagyobb krízisét, nem a gazdasági válság. A mi gyakorlati rendszerünk becsatlósága határtalan, mert mindenkit meglop és kifoszt, csak a hozzá közelállókhoz fizeti, azzal a cinikus elintézővel, hogy „Veled, aki panaszkodsz és igazságot követelsz, nem állok szóba, azzal a valakivel pedig, akiről azt mondom, hogy kifosztotta az országot, mint az erdőben, tudd meg, hogy testvérségben vagyok.”

Forțu professzor ideadja a programját. Hét pontja van. Ez a hét pont fette ismerté a Liceul Lázár számtantanárát az egész országban. Ez a hét pont buktatta meg Jorgát és csak kis részben a Rist-féle jelentés. A francia szakértő csak adatszerűen alátámasztotta azt, amit Forțu és hívei már jóval ezelőtt hirdettek az ország nagy zömével együtt. Ez a hét pont verte fel halálos álmából az eltespedt polgárságot, amely elfelejtette, hogy ő volna tulajdonképpen a hatalom ebben az országban, ő parancsol a kormány-nál ülőknek. Forțu professzor akciója felébresztette az elnyomott és elkinzott polgári öntudatot, az emberek ráébredtek arra a szörnyűségre, hogy

lehetetlen állapot az, amikor az országra legkártékonyabb elemekre nem lehet szankciókat alkalmazni.

Hiszen akkor itt minden hiába való. Olyan akkor az államgépezet, mint a Danaidák feneketlen hordója, amelyet hiába töltenek meg újra és újra, mert minden kifolyik belőle.

Helyezzék vád alá a Jorga-kormányt, de Madgearut is

...Az előszoba felől jön Forțu professzor szobalánya és jelent valamit. Két ur érkezett és óhajtat beszélni a polgári blokk elnökével.

Forțu tanár ur jelentősen int és halkabbra fogja a szót.

— Megint jönnek valami ajánlattal. Lupu már tíz napja unszol, hogy kössünk vele paktumot. Goga is. Azt mondja, hogy mi intellektuális vagyunk, az ő emberei is, menjünk hát együtt. Meghívás alapján tárgyaltam a kormánypárttal is. Mironescu pénzügyminiszternek megmondtam, hogy csak akkor lehetne szó együttműködésről, ha a kormány elfogadná a programunkat. És annak jeléül, hogy komolyan veszik a közélet megtisztítását és a kormányzásnak erkölcsi alapokra való helyezését, akkor

a volt rezsim ellen hangoztatott vadak konzekvenciájaként Vajda ültesse a vádlottak padjára Jorga összes minisztereit. De ugyanoda ültesse Madgearut és a

többieket a saját pártjából is...

Kaptam azután kartellajánlatot Brătianu György pártjától is, amely mindenbe bele menne már,

csak attól riadt vissza, hogy halálbüntetést kérünk a közpénzek elherdálói ellen.

Az nem fájt senkinek, hogy a háboruban milliók hullottak el, de néhány bandita elpusztításától mindenki ájulási rohamokat kap. No igen, mert minden pártban vannak olyanok, akiket agyon kellene lövetni a köztereken.

A tolvajok mind a pártjuk védelmére alá helyezték magukat és ezzel eleve megakadályozták azt, hogy a párt fellépjen ellenük, mert megbüntetésükkel önmagát ítélte volna el a párt.

Azért vannak becsületes politikusok is, — mondja Forțu professzor. És azok a polgári blokkal szeretnék kikapartatni a maguk

gesztenyét a parázsból. Ami nem lenne még baj. A pártoknak van pénzük és van sajtójuk, vagyis az, ami a blokknak éppen hiányzik és egyik-másik pontot a blokk programjából már kisajátítottak a közhangulat nyomása alatt. És

a blokk mégis visszautasított minden kollaborációt, egyfelől, mert akármelyik párt révén jutna mandátumokhoz a parlament-

Fizessék vissza, amit elloptak!

— Egyedül is győznünk kell. A tömeg felébredt. Ez már nem csupán közhangulat, hanem forradalmi öntudat, amely sohasem fog elaludni. Érhetnek akármilyen meglepetések, akármilyen oldalról, el vagyunk rá készülve, de kitartunk a morál programja mellett és ha nem valósítják meg mások, megyünk tovább. Igaz,

nálunk nincsenek nagy nevek, mi a néptelenek tábora vagyunk, de ezek a néptelenek 18 milliót számlálnak.

És ahogy azok, akik az országot tönkretették, nem törődtek ezzel a 18 millióval, éppen úgy mi sem fogunk törődni a tolvajokkal és harcosokkal. Adják vissza mindazt, amit évek óta összeloptak!

— Ha ma körülnéznék az országban, mindenki csak prefektus, képviselő, vagy államtitkár. Csak polgárok nincsenek.

— Az ország lelkiállapota mellettünk van. Ha a polgárság ennek megfelelően fog viselkedni, akkor sor kerül a második lépésre, a cselekvésre.

Szóvá tettük Forțu professzor előtt, hogy a kisebbségek már régen kiabáltak az ellen, amit ő és a románság csak most kezdenek követelni.

A kisebbségeket hamarabb és alaposabban fosztották ki mindenükből, de, ha szót mernek emelni, akkor jött az irredenta, a bolsevizmus és a hazaárulás vádjai. Forțu tanár ur csak legyint egyet.

— Persze. Tudom. Ha idegen mondja meg az igazságot, az még inkább rosszul esik.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén, idegzsák stb. ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (osztályban) van.

Kapható:

gyógyszertárakban és drogériákban. SzF 17171

ben, azok nem lennének egészen föltalanok,

másképp pedig azt a látszatot keltené a tömeg előtt, hogy végeredményben megint csak arról van szó, ami a többi pártnál, hogy néhány ambiciózus ember mandátumhoz akar jutni.

Elmondotta még, hogy akcióját a bukaresti lapok eleinte nagyon melegen karolták fel, de amióta a polgári blokk visszautasította minden kartellajánlatot és önálló listákkal indul a választásokba, a kimondottan pártjellegű újságok teljesen visszahúzódtak a mozgalomtól és a függetlenek is röviden és hangfóvóval emlékeznek meg róla. Ez a hallgatás is jelent valamit. Vihar előtti szélcsend...

— De ez is jó. Örülök, hogy nem szidnak és átkoznak, a mostani jó divat szerint, — mondja mosolyogva Forțu professzor, miközben kikísér a lépcsőig.

Bányai Ernő

Szabadságon van a taxatör, nem vámolják az árukat

Szatmár, június 21.

Potemkin-országba illő állapotok uralkodnak jelenleg a szatmári vámhivatalnál, ahol napok óta nem vámolják el a kereskedők külföldről érkezett áruit. Az ok egyszerű és kedves: a taxatör ur szabadságon van! Helyettese nincs! A szatmári kereskedők most, ha hozzá akarnak jutni áruikhoz, Nagyváradra kell, hogy küldjék az ottani vámhivatalhoz. Egész csekélységbe kerül, miért ne tennék meg? Csak nyolc lej különkint...

Standard

ismét meglepetéssel szolgál a rádió barátainak.

A nyári hónapok tartamára készülékeink árait lényegesen leszállítottuk.

Igy pl. egy 2+1 csöves beépített hangszóróju váltóáramu készülék

ára: **Lei 2700** (eddig Lei 4500)

vagy egy

3+1 csöves váltóáramu készülék

ára: **Lei 3100** (eddig Lei 5000)

Használja ki ezt a kivételes alkalmat és forduljon még ma rádiókereskedőjéhez bővebb felvilágosításért.

A francia kapzsiság nem ismer irgalmat

Ellentét a franciák és angolok között

Tovább folyik a nagy hazárdjáték az éhező és győtrődő tömegekkel

Lausanne, június 21.

Bár a hétfői jelentések alapján arra lehetett következtetni, hogy a lausannei konferencia hétfő délutáni megbeszélésén a dunai államok problémája kerül megvitatásra, minden jel arra mutat, hogy erről a nagyjelentőségű kérdéssről szó sem esett és az összes tanácskozások a német és francia álláspont összeegyeztetésére irányultak.

Hétfő délután ugyanis kiderült, hogy a világsajtó hiába előlegezte a legteljesebb bizalmat a lausannei jóvátételi konferenciának, von Papen német kancellár hiába tett optimizmusról áradó nyilatkozatot a lausannei megbeszélések eredményessége felől: nem olyan könnyű a jóvátételi kérdés két ellentétes pólusát, a kapzsisággal párosult francia hajthatatlanságot összeegyeztetni a német birodalom fizetéseképtelenségével.

A konferencia hétfő délutáni tárgyalásai után az az általános vélemény alakult ki Lausanne-ban, hogy a kitűzött célhoz egyetlen lépéssel sem jutottak közelebb s a lausannei tárgyalások is épp ugy eredmény nélkül érnek véget, mint minden nemzetközi találkozó, amely az elmúlt másfél évtized alatt lezajlott.

A lausannei jóvátételi konferencia hétfői tárgyalásainak eseményeiről az alábbi jelentések számolnak be:

Csak titkosan...

Délután 4 órakor MacDonald angol és Herriot francia miniszterelnök újból bizalmas tanácskozásra gyűltek össze. A nyilvánosságra természetesen nem sok szivárgott ki arról, hogy a két államférfi miről diskurált. Állítólag szóba kerültek a genfi leszerelési konferenciának legutolsó tanácskozásain elhangzott kérdések. Ha hihetünk a kiszivárgott híreknek, MacDonald és Herriot megállapodtak abban, hogy a leszerelési és a jóvátételi kérdéseket összekapcsolják.

Felfogásuk azonban nem egyezik tökéletesen, mert MacDonald teljes és végleges, Herriot azonban csak részleges megoldásokat vállal.

Lausanneban úgy tudják, hogy MacDonald és Papen között újból találkozás lesz és teljesen a német kancellár döntésétől függ, hogy MacDonald, vagy Herriot álláspontja győzedelmeskedik a leszerelés és a jóvátételi kérdésben.

Törhetetlen a franciák koksága

MacDonald és Herriot bizalmas tanácskozásai után újabb értekezlet volt, ahol a francia, angol és német delegációk találkoztak. A megbeszélések összesen 2 óra hosszat tartottak. Nagy feltűnést és nyugtalanságot keltett azonban az a körülmény, hogy Herriot és Martin Germain rövid idő múlva távoztak a háromhatalmi konferencia üléséről s a tárgyalás csak az angolok és németek eszmecseréjére szűkülött össze.

A háromhatalmi konferencia végeztével Lausanneban már nyílt titok volt, hogy a helyzet hétfő estére sem változott semmit. A német és francia felfogás közötti tátonyó ürt nem sikerült áthidalni.

A franciák ugyanis azt követelik, hogy a német birodalom a jóvátételek eltörlése esetén még egy befejező fizetést teljesítsenek a vasúti kötvények elzáróztatásával.

A franciák a leszerelési kérdésben sem vállalják a gyökeres megoldásokat. Változatlanul kitaranak ama felfogásuk mellett, hogy a fegyverkezések korlátozását csak a költségvetési keretek leszállításával oldják meg.

A lausannei kudarc magyarázatát aztán Herriot francia miniszterelnök adta meg abban a nyilatkozatában, amelyet a francia hírlapírók előtt tett a háromhatalmi konferencia lezajlása után.

— Egyelőre nincs meg az összhang a francia és a német felfogás között, — mondotta Herriot. — Franciaországnak most az a legégetőbb teendője, hogy az angolokat meggyőzze felfogása helyes-

ségéről. Mihelyt ez megtörténik, a francia delegáció azonnal megkezdheti a közvetlen tárgyalásokat a németekkel. Anglia arra az álláspontra helyezkedett eddig, hogy a jóvátételeket teljesen meg kell szüntetni. Ezt azonban Franciaország nem fogadhatja el. A felfogásbeli különbséget az angol és a francia álláspont között az okozza, hogy a nemzetközi adósságrendezésből Franciaország 359 millió aranyárka fizetési többletet igényel Anglia 66, Olaszország 35, Belgium 68 millió követelésével szemben.

Herriot később a nemzetközi sajtó tudósítót is fogadta s a világlapok kissé pesszimistikus híreivel szemben annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Európában a feszültség enyhítése észlelhető.

HERRIOT MAGARA MARADT

Hétfőn estére tehát még nyoma sem volt valamelyes megoldási lehetőségnek. Mégis, az általános elkedvetlenedés ellenére is, Lausanne-ban sokan hajlanak arra a felfogásra, hogy a háromhatalmi konferencia negatív eredménye még mindig nem tekinthető a jóvátételi megbeszélések teljes kudarcának. Herriot ugyanis a merev francia állásponttal teljesen elszigetelődött s kisántant államokon kívül senki sem támogatja. A kisántant azonban már terhes barátságot jelent Franciaország számára is. Ezeknek az államoknak tulságosan merev francia orientációja egyébként is lehetetlenné tesz mindennemű engedékenységet, aminek azonban maguk is kárát vallják, mert általános európai segítségre nem igen számíthatnak s sorsuk teljesen Fran-

Herriot és MacDonald súlyos nézeteltérése

A lausannei jóvátételi konferencia hétfő délutáni tárgyalásairól a világsajtóban rendkívül érdekes kommentárok jelentek meg. Ezekből derült ki, hogy

MacDonald és Herriot bizalmas megbeszélése rendkívül izgatott volt és a két nagyhatalom képviselői között már majdnem nyílt szakításra került a sor a jóvátételi kérdés megoldásában fennálló véleménykülönbség miatt.

Az Echo de Paris hasábjain Pertinax, a kiváló külpolitikai szakértő foglalkozott a hétfő délutáni eseményekkel s leszögezte, hogy

Herriot és MacDonald között 3 óra hosszat tartó rendkívül éles vita volt, amelynek során Herriotnak minden kísérlete kudarcot vallott abban az irányban, hogy az angol miniszterelnököt megnyerje a francia álláspontnak.

Herriot kifejtette MacDonald előtt, hogy Franciaország ragaszkodik a német jóvátételi kötelezettségek fenntartásához s ha már engedményeket tesz is, legalább a formát meg kell menteni.

Még szenzációsabb a Journal értesülése,

amely a fentiekhez annyit tesz hozzá, hogy

a helyzet Herriot és MacDonald között már annyira kiélesedett, hogy az angol delegáció azonnal meg akarta szakítani a tárgyalásokat s el akart utazni a konferencia színhelyéről.

A francia sajtó eddig hol az önértzet, hol a legrózsásabb optimizmus hangján tárgyalta a lausannei konferencia ügyeit. Hétfő este óta azonban ez a hang általánosságban igen pesszimista színezetet nyert.

A lausannei jóvátételi konferenciával és a nemzetközi adósságok rendezésének problémájával kapcsolatban a Daily Mail a következőket közli:

Értesülései szerint a francia kormány a Saar-vidéki népszavazás határidejének meghosszabbítását nem fogja követelni 1935 után. Ahhoz azonban ragaszkodik, hogy a jelenleg francia tulajdonban levő bányákat a német kormány váltsa vissza. Ezzel szemben a német álláspont azt vallja, hogy a francia követelés a Saar-vidéki bányákra teljesen platónikus, hiszen a

Ha nem táncolnak hórát, vége a mulatságnak

Két temesvári rendőrkomiszár otromba erőszakoskodása egy magyar táncmulatságon

Temesvár, június 21

A temesvári római katolikus nőegylet bált rendezett az erzsébetvárosi Novotny-féle vendéglő kerthelyiségében. A táncmulatságnak azonban a jelenlevő 2 rendőrkomiszár jóvoltából rövidesen vége szakadt. A zenekar ugyanis hórát kezdett játszani, de táncosok nem jelentkeztek.

Constantinescu és Hegedüs rendőrkomiszárok ezt annyira sérelmesnek találták, hogy a zenét lefújták s közölték a táncmulatság rendezőségével, hogy a mulatság folytatást nem engedélyezik.

Hiába magyarázták a közrend két hivatásos és tulbuzgó örénke, hogy eljárása jogtalan, azok nem engedtek és amikor látták, hogy a közönség nem akar távozni,

durván kizaklatták a mulatság résztvevőit a vendéglőből.

A temesvári katolikus társadalomban Constantinescu és Hegedüs komiszárok otromba eljárása rendkívül nagy felháborodást váltott ki s mozzgalom indult meg azzal a céllal, hogy a két erszakos rendőrtiszt ellen szigorú vizsgálatot indítsanak.

Már harmadszor nyitják fel a szatmári betörők ugyanazt a Wertheim-szekrényt

Szatmár, június 21.

Feltűnést keltő betörés foglalkoztatja a szatmári rendőrséget. Tegnap telefonon jelentették, hogy Glück Gyula szállítócég irodájában ismeretlen tettesek álkulccsal feltörték a kasszát és abból nyolevanezer lejt és kétszáz csehkoronát loptak el.

A rendőrség gyanusnak találta az esetet, tekintettel arra, hogy négy esztendő lefor-

gása alatt ez már a harmadik eset, hogy azonos gyármányu Wertheim-kasszát a saját kulcsával nyitnak ki a titokzatos betörők.

Az első ilyen „sima” kasszanyitásnál nyole, a másodiknál tízenyole, míg most nyolevanezer lejt vittek el.

A szatmári bünygyi osztály vezetője előtt rögtön felmerült most a gyanu, hogy nem önbetörésről van-e szó, és ilyen érte-

ciaország nagylelkűségétől függ. Lausanne-ban biztosra veszik, hogy MacDonald angol miniszterelnök újból megkísérli a közvetítést a francia és német álláspont áthidalására.

Herriotnak azonban nehéz lesz engednie, mert elődjét, Tardieut, költségvetési nehézségek buktatták meg s most Herriotnak éppen belpolitikai okok miatt lehetetlen lesz újabb engedményeket tenni a jóvátételek teljes megszüntetésével.

Egyébként Herriot nyilatkozata világosan elárulja, hogy Franciaország miért nem tehet engedményeket a jóvátételi kérdésben. Elvégre közel négy millió aranyárkáról van szó.

JÓZAN HANG A FRANCIA SAJTÓBAN

Amíg Herriot miniszterelnök még mindig a hajthatatlanság álláspontján van, a Paris Midi lausannei tudósítója rendkívül higgadt és józanhangú cikkben mutat rá a jóvátételi kérdés lényegére. A cikk lényege a következő:

Ha sikerülne is Németországot bizonyos jóvátételre kényszeríteni, ennek a kötelezettségnek azonban csak hosszú idő múltán következhetik el a határideje. Franciaország pedig többet nyerne egy kétes értékű fizetési ígért helyet azzal, ha elzárkózó politikája megszüntetésével hozzájárulna Európa gazdasági újjászervezéséhez és fokozná az általános biztonság feltételeit. Ezen a téren Franciaország számíthatna Anglia messzemenő támogatására is, míg a további elszigeteltséggel okvetlenül magára maradna. Még akkor is bekövetkezik Franciaország teljes elszigetelődése, ha csak igen csekély összegű jóvátételhez ragaszkodik is.

nemzetközi adósságrendezés során ezt a részletkérdést is elintézik.

A Pesti Napló keddi számában Curtius volt német külügyminiszter rendkívül érdekes összefoglalást ad a német belpolitika és a világpolitika legaktuálisabb fordulatairól. Megállapítja, hogy a Brüning-kormány félreállításával Hindenburg birodalmi elnök elhárította Németországról a polgárháború veszedelmét. A Papen-kormány azonban sem belpolitikai, sem pedig külpolitikai szempontból nem jelent változást. Ha Brüning kancellár kezdeményezte a francia orientációt a német politikában, akkor ennek a felfogásnak híve Papen is, nemcsak politikai kalkuláció alapján, hanem érzelmi okokból is.

Curtius cikke megemlékezik a dunai államok problémájáról is, amely a jóvátételi kérdések mellett teljesen háttérbe szorult.

— Ha így haladnak a dolgok továbbra is, — mondja Curtius — Európa menthetlenül balkánizálódik. Hogy ez milyen súlyos veszedelem, azt bizonyítja a dunai államok mai helyzete.

lemben indította is meg a nyomozást. Ma délelőtti detektívek szállták meg Glück szállító lakását, amelyet alaposan átkutattak. Ez a házkutatás azonban nem járt eredménnyel. A Glück-cég, amely a Strasser- és König gyűjtőforgalmi vállalat északromániai megbízottja, természetesen a legerélyesebben elutasítja magától az önbetörés vádját.

A rendőrség most azután kutat, hogy kinél lehet egy olyan Wertheim-kulcs, amely Szatmár legtöbb kasszáját nyitja.

Szerencsés számok

Bukarest, június 21.

Kedden délelőtti megejtették az állami osztálysorsjáték harmadik húzását, amelyen a következő számok nyerték a főbb nyereményeket:

250.000 lej — 29.992.
100.000 lej — 69.528.
25.000 lej — 50.402, 32.564.
15.000 lej — 27.624, 12.404.
10.000 lej — 58.539, 33.076, 54.270, 9.961, 73.233, 56.633, 55.224, 79.301.

BUTORVÁSÁRLÁS BIZALOM DOLGA!

BUTORAINK MINOSÉGÉBEN NEM FOG CSALATKOZNI!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R. T.

BRASSO
BUKAREST
MAROSVÁSARHELY

Szlovén miniszterelnöke lesz Jugoszláviának?

Belgrád, június 21.
Jugoszláviában ismét a kormányválság szele fujdogál. Marinkovics, a jelenlegi miniszterelnök, Lausanneból való hazaérkezése után hír szerint headja lemondását. Utódjául Kramer jelenlegi kereskedelmi minisztert, a laibachi szlovénok vezérét emlegetik.

11 millió munkanélküli van Amerikában

Newyork, június 21.
A munkaügyi hivatal kimutatása szerint az Egyesült Államok területén június hónap folyamán tizenegymillió munkanélkülit tartottak nyilván.

Két halálos ítélet a marburgi perben

Belgrád, június hó 21.
A belgrádi hadbíróság ma mondott ítéletet a marburgi katonai kommunista összeesküvés ügyében. A törvényszék Tanaszkovits és Althaler főhadnagyokat halálra, Duokies őrnagyot tizenkétévi fegyházra, öt tisztet és egy altisztet tízévi börtönrre ítélte, míg két tisztet és öt őrmestert felmentett.

A halálos ítélet mély benyomást keltett az egész országban. A védők kegyelmi kérvénnyel fordultak a királyhoz.

Franciaország Romániából veszi gabonaszükségletének 10 százalékát

Genf, június hó 21.
A Népszövetség vezértitkársága ma eljuttatta az európai tanulmányi bizottsághoz a francia kormány közleményét, amely ismerteti azt a gabonabehozatali egyezményt, amelyet Franciaország Romániával és Jugoszláviával kötött. Ennek a behozatali egyezménynek az alapján Franciaország a jövőben egész gabonaszükségletének 10-20 százalékát ebből a két országból fogja fedezni.

Lausannei beszélgetés egy nagyon okos emberrel, aki azonban nem politizál

Belin professzor, a híres feltaláló mondja: Derűs kis házakban fogunk élni. Amerika egy nap távolságra lesz tőlünk és minden nép hasonlítani fog a másikra

Lausanne, június hó 21.

Ki beszélhet ma a gondolat sebességéről, amikor a modern elektromosság csúcsai elérkeztek oda, hogy sokszorosan felülmulják a gondolat sebességét.

Az elektromos technika segítségével már egy képtörésket a másodperc tizenötödrésze alatt is körül lehet táviratozni a csatlakozás körül.

Nem csoda tehát, hogy az ilyen világkonferenciákon teljesen átalakult modern ujságírással találjuk szemben magunkat, készülékeiket fenyegetően csaltogató riporterek falkáival, akik az események történéseinek pillanatában, már át is adták azokat a „buszonégyórás örökkévalóságának”.

Ez az ujságírás nem éri be többé azzal, hogy a gondolatokat, szavakat és az események hírét pillanatok alatt közvetítse, hanem egyidejűleg fotográfiai dokumentumokkal is szolgálni akar.

Ennek a technikai haladásnak, amely lehetővé tette például, hogy miképpen folyt le Herriot és Pápa fanyar diskurzus, egy óra múlva lekölthessék déli kiadásukban a párisi lapok, leghivatottabb és leglelkesebb apostola Eduard Belin professzor.

Jelenleg Lausanneban van, ahol a nagy konferencián ellenőrzi a „nyilvánosság szemét”. A belinográfia felszerelt autókban, amelyből a Matin-nak és az Intransigeant-nak táviratozták le a képeket, megmondom neki, hogy írni szeretnék új találmányairól.

— Akkor csak minél kevesebbet írjon barátom — mondja a szellemes, ötven év körüli világhírű fizikus. A modern ujságírás legelső törvénye a rövidség. Egyetlen kép többet ér, mint tíz hosszú cikk. Egyetlen dolog ám, hogy mi feltalálók örökké romboláson törjük a fejünket. Igaz többé kevésbé minden gépet átalakítani lehetne tenni, ha kitalálunk hozzá egy új gépet. De jelenleg a nagy technikai átalakulások korszakában sehol sem tudunk pihenni. Azelőtt a tengerjáró gőzösön nyugodtan olvashattunk. Ma ott is megszólal a rádió és bemond valami rossz hírt. Mintha a mai ember mindig szívesebben olvasná a rosszat, mint a jót.

Lelekesen folytatja a tudós:

— Mondhatom Önnek, barátom, mi feltalálók az emberiségnek igazán a gonosz szellemei vagyunk... Találmányomnál a „belinográfia” az az óhaj vezérelt engem, hogy átalakítsam az egész ujságírást. Ez részben sikerült is. Abból indultam ki, hogy a nagy kapitalistákban az embereknek semmire sem juthat többé idejük. A mai társadalom tájékozódni is csak gyorsan szeret már, képekből, amelyek alatt éppen ha átfutja a magyarázatot, hogy fogalma legyen: mi történik a világban?

Három perc alatt Európából megtelefonálom Amerikának egy ujság teljes kolumnájának fénykép-másolatát. Pusztán optikai eljárás az egész, a fény rezgése alakul át és a felvételeknél viszont a rezgés újból fénné változik.

— Új masinámmal, amit legutóbb a legnagyobb sikerrel mutattam be a párisi

Tamási Áron:

13

ABEL A RENGETEGBEN

REGÉNY *

A gyászoló hegyek köpönyegbe burkolódtak s egy-egy felhő beállott szakállnak hozzuk, az ég hamuszínű arccal pityergett s a fákon, mintha ezüst rügyek bomlottak volna ki, úgy csillogtak nagy bőséggel az esőcseppek.

Megnehezedett minden a földön, de kiváltképpen az én szívem nehezedett meg. Ugy jártam-keltem egész nap, mint egy megcsókolt öregember s még ahhoz sem volt eleveenség bennem, hogy figurázzam a fahordó emberekkel, mint ahogy más-kor szokásom volt.

Meg is kérdezte egy zetelaki tölem: — Tán elhagyott a szeretőd, Ábel? — Engem el az aranyhaju — mondtam és felfelé mutattam az égre.

A zetelaki megértette, hogy a napra céloztam és így szólt:

— Most szépitni magát a függőn megett. — Az igen — mondtam egy másik, — de nem Ábelnek, hanem szent Mártonnak.

Ott hagytam őket, hogy bölcsködjenek s a dolgom után láttam. Bementem a házba, hogy megírjam nekik a bárcát, de ezzel a kis vakarintással is olyan bajosan lettem meg, mintha gyermeket kellett volna szülnöm. A kezem nehéz volt, mint az

ólom s a fejem is olyan, mintha zavaros vízzel lett volna teli s nem jóféle székely ésszel. Szerettem volna megharagudni magamra, de a haraghoz is erő kell, nekem pedig az volt a legkevesebb. Megpróbáltam azzal mentesíteni a dolgot, hogy hát-ha beteg vagyok, de hiába tapogattam magamot s hiába mozgattam a mozgatható belső részeit is, mert fájós pontot nem tudtam találni. Akkor arra gondoltam, hogy tán a rossz álmom nyomott meg, vagy éppen a lidérc, de semmiféle éjszakai zavargásra nem emlékeztem.

Egyedül az idő lehetett hibás. El is gondoltam ott magamban, ahogy nehéz csutak módjára ültem, hogy mégis gyenge portéka az ember, hogy ennyire a hatalma alatt áll az időjárásnak. Tavasszal felkunkorodik és kinyílik, mint a virág, nyáron dalolva borul termésbe s nem győzi szaporítani a pénzérfi dolgokat, ugyisintén saját magát is; aztán ilyenkor ősfarka felé egyszerre kifogy az olaj belőle, mint a motorból s csak áll kerekével és sipjaival és egész szerkezettel, mint valami haszontalanság.

Bolha ott üldögélt asztalom mellett, mint egy jóbarát. Az első lábaira támaszkodott és úgy nézett rám, mintha mondta volna:

— Hát e midolog, ez a nagy elkeseredés?!

Szégylhettem volna, hogy a kutya biztasson engemet emberségre, de Bolha olyan áldott jó cimborám volt, aki előtt szégyenkezni nem volt kötelesség. Megsimogattam roszdás kontyát és felálltam. Ki mentem az ajtó elé s ott állást vettem a szabadtermészettel szembe, mint ahogy nagygazda emberektől láttam. Bolha is velem jött s ő is állást vett azonmódulag. — Fogd meg! — biztattam vaktában.

A kutya széjjelnezt s még a farkával is úgy tett, mintha kereste volna, hogy mit fogjon meg. Egészen meg volt ijedve mert eddigelé nem történt meg soha, hogy ő ne lássa, amit én látok. Hamar keresgélni kezdtem valami ugatniyalót neki s mivel éppen az időre haragudtam, egy olyan felhőt szerettem volna felfe-

dezni, amelyik valamiféle haragos állati alakzatban morog reánk a levegőből. — Ilyen azonban nem találtam, mert mint a kiterített füst, olyan volt felettünk és körülöttünk minden. Mivel pedig bolondnak sem akartam maradni Bolha előtt, ismét felbiztattam, a levegőbe mutogatva:

— Fogd meg!

Erre még egyszer rám nézett, aztán olyan lett, mint a jeles diák, amikor mond neki valamit a tanár.

Ugatni kezdett.

Előre is, jobbra is, balra is vakkantott, mintha azt gondolta volna, hogy majd csak ott lesz valahol, amit neki ugatni kell.

Éppen jött a zetelaki ember s a másik.

— Mit fog ez a kutya? — kérdezte.

— Ez az essőt — feleltem.

Az ember megtekergette a fejét és így szólt:

— No, én még ilyent se láték még eddig.

— Milyent? — kérdeztem.

— En olyant, hogy cseber helyett használjanak egy kutyát.

Mivel csipős kedvem volt éppen, elhatároztam, hogy nem maradok adóssa a bölcsködő zetelakinak.

— Már ez olyan kutya, hogy mindenre jó az égvilágon — mondtam.

A zetelaki hunyorított a társának és csufondárasan jegyezte meg:

— E jó még sereshordónak is.

Jól tette, hogy éppen sereshordót mondott, mert erre hamar kaptam feleletet magamban. Nem siettem el azonban a dolgot, mert előbb a fa árát akartam látni. Ki is fizették szépen s odaadtam a cédulát nekik.

— Ekkora házigazdát láttak-e? — kérdeztem nyomban és úgy tettem, mintha hő buzgalommal keresnék valamit. A két ember csak állott, mint a Szentlélek-váraskor.

— Ejnye — mondtam, — pedig a seritált szeretik magik bizonyosan.

Tudományos Akadémiának és amire éppen most alkuszik a Népszövetség, megvalósíthatam például, hogy a táviratilag közvetített képeket, csekket, dokumentumokat ne cipelhessék el a „vadfigyelők”. Milyen hasznát láthatja majd ennek a Népszövetség, ha háboru lesz! Hát nem szörnyűség, hogy minden feltaláló akarata, lanul is csak háborúra gondol. Amikor tizezer hasznosabb dolgot kellene megvalósítanunk! Hogy legsürgősebben melyiket, e kérdésemre szegény boldoguit Edison így válaszolt

— Csinálja meg legelőször azt a találmányát, ami a legtöbb dollárt fogja Önnek hozni!

S ebben a feleletben nemcsak a zseniális feltaláló volt teljesen benne, hanem az amerikai szellem is...

— Megkérdelem Belintől, hogyan fogják befolyásolni a jövőnk a modern találmányok?

— Nem látom rossz színben a jövőt — feleli nagyon élénken.

— Nézze csak Lindbergh óta a szerencsétlen Costesen keresztül Miss Emelia Earhardt legutóbbi bravúros oceaárepüléséig mennyire szaporodik az oceaán vándorainak száma. Pedig gyermekkoromban még boldognak tartottuk azt, aki megmondja, hogy egy nő valaha át fogja repülni a nagy oceaánt.

Nincs messze hát az idő, amikor Amerika egy napi távolyra lesz tőlünk.

Szemünk előtt fognak mozogni az ausztráliai törzsek! Akkor a kínaiak is hasonlítani fognak reánk és a mi életmódunk hájszányira olyan lesz, mint az amerikaiaké.

— Ne ijedjen meg a regényírók jóslataitól: nem függőleges irányban fogunk haladni. Semmi okunk sincs száz, vagy kétszázemeletes felhőkarcolókban berendezni jövődő fészkeinket. Sőt nyom nélkül el fognak tűnni a föld színéről a népes konglomerátumok! Minden nép hasonlítani fog a másikra és derűs kis házakban fogunk élni, higiénikusan és kertek közepén. Hisz az ember az anyag és a gondolat elvonultságunknak hajlékából is mindenüvé könnyen elszállítható lesz... Egyedül mi feltalálók leszünk akkor is boldogtalanok és jövődő nyugalmunk édenkertjében is törni fogjuk a fejünket, hogy miképpen tudnánk „tökéletesíteni” a világot és levegőbe építeni a pincénket, vagy jómólyan a föld alá a háztetőt...

Seidner Imre.

— Én igen osztán — mondta a zetelaki. Felálltam s jól a szemközti néztem.

— Igen-e?

— Én igen.

— No, ha igen, akkor csapolja meg a kutyát! — adtam meg neki a feleletet.

A zetelakinak leesett hirtelen az álla.

— Hát ezt kitől tanultad? — kérdezte.

— Én magamól.

— Disztelen iskola lehet.

— Elég disztelen — mondtam, — amikor ilyen diákok járnak oda leckére, mint magik.

Erre a másik ember, aki eddig egyet sem szólt, menést indítványozott, nehogy kikérdezzem őt is.

— No menjünk, komám, — mondtam — mert ehejt felszentel Ábel mindakettőnk papnak.

Nevettek s elindultak.

Én ott maradtam Bolhával a ház előtt és néztem az essőt, amely nem is esett igazából, hanem párásan és hideg csendben lopkodott a fákra és a földre. Eszembe jutottak a mezei és az erdei állatok: a szelidek, akik egész nyáron ápolták a bundájukat, a mostani időszakra; a vadak, akik megszelídültek a börtöl, s az égi finom serétek elől megbujtak valahová; a sasmadarak és azoknak apróbb társai, akiknek légbeli utját elöntötte a víz. Eszembe jutottak mind az én erdei lakótársaim és mezei rokonaim, akik velem együtt elmélkedtek valahol a természet gyászabatorultán, amint hogy bizonyosan nem elmélkedtek az ő tavaszi lakodalman.

Aztán eszembe jutott anyám is, aki az ablakon keresztül a kicsi szobából nézti az őszt, melynek párái közül feltámadt lát engemet egymásután sokszor. Én eszembe jutott apám is, akinek gyér bajsúszát biztosan gyöngyszemekkel rakta teli az ég s akinek zsiros botján gyermekesen kergetik egymást a cseppek.

(Folytatása következik.)

Magnesia S. Pellegrino

A legkellemesebb, leghatásosabb és legolcsóbb hajtószer a világon.
Egyadagos fémdoboz : 10 lej.

KÁCKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI KENYÉR

JUNIO 11-26 1932

50% kedvezmény a C. F. R. vonalain.
Készüljenek, hogy látogassák meg a

EXPOZITIA-TARG PLOESTI

Hírek

— **Időjárásjelentés.** Budapestról táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változatlanul felhős, zivatarokra hajlamos idő várható, a meleg csökkenésével.

— **Nagy tajfun Mexikóban.** Mexikóból jelentik: A középamerikai Colima-városban tegnap borzalmas tajfun pusztított, amely több községet és városkát rombadöntött. A tajfunnak három halott és rengeteg sebesült áldozata van.

— **HALALOZÁS.** Dr. Róth Ernő bukaresti ügyvéd folyó hó 20-án hirtelen elhunyt. Az elhunyt felesége, két gyermeke, Róth József bukaresti kereskedő, Róth Zsigmond, a „Carpatina” faipari vállalat igazgatója, dr. Róth Ödön bukaresti ügyvéd, az „Ofa” jogtanácsosa, továbbá dr. Róth Marcell egyetemi magántanár és két temesvári nővére, valamint kiterjedt rokonsága gyászolja. Az elhunyt széles körben nagy tiszteletnek, közmegebecsülésnek és szeretetnek örvendett és halála számtalan barátja és tisztelője körében is nagy részvétet keltett. Temetése nagy részvét mellett ma délután négy órakor folyt le Bukarestben.

— **Megölte a gazdasági nyomorúság.** Tragikus öngyilkosság tartja izgalomban Gyergyószárhegy lakosságát. E községben szorgalmas kereskedőnek ismerték Izrael Izsákot, aki munkájával meglehetősen vagyonra tett szert. Az utóbbi évek azonban minden vagyonából kiforgatták. Azon a ponton állott, hogy csődbe kerül. E gondolatot nem tudta elviselni és inkább a halált választotta. Hozzájártoziónak azt mondta, hogy az istállóban van valami dolga. Csak amikor feltűnt hosszabb távolléte, szaladtak utána s ekkor látták, hogy az elkeseredett ember az istálló mestergerendáján lóg. Segíteni már nem lehetett rajta, rég halott volt. Megölte a gazdasági krízis.

— **Németh Mária osztrák kamaraénekesnő lett.** Bécsből jelentik: A szövetségi kormány Németh Máriaénekesnőnek, a kamaraénekesnő címet adományozta. Németh Mária tudvalevőleg évek óta a bécsi Opera tagja.

— **Hazaérkezett Amerikába az első női óceánrepülő.** Newyorkból jelentik: Ma érkezett vissza Newyorkba Miss Earhart, az Atlanti Óceán első női átrepülője. Miss Earhartot Newyorkban tomboló lelkesedéssel fogadták. A gőzhajó kikötésekor — mert visszafelé az utat Miss Earhart már nem repülőgépen, hanem a sokkal biztonságosabb óceánjárón tette meg — egy léghajó lebegett a kikötő felett, amelynek kocsárból amerikai földrajztudósok diszoklevelet dobtak fel Miss Earhart számára. A kiszállásnál egy bizottság üdvözölte az óceánrepülőnőt, akit ezrekre menő tömeg kísért be a Broadwayre. Miss Earhart kedden Washingtonba repül, ahol Hoover elnök kihallgatáson fogadjja.

★ **FAJDALOM ELLEN,** de különösen fejfájás, fogfájás, neuralgiák ellen, kiváló hatású az Algonas. Eredeti 2 és 10 tabletás csomagolásban olcsón kapható a gyógyszerüzletekben. (be)

— **A magyar belügyminiszter érdekes körlevele az orvosokhoz.** Budapesti jelentik: Errekes körlevelet küldött szét a magyar belügyminiszter az összes magyarországi orvosokhoz. A körlevélben a miniszter arra kéri az orvosokat, hogy betegeknek ezidén lehetőleg csak a rendkívül fontos esetekben ajánljanak külföldi fürdőt, hogy így is biztosítsák a belöldi fürdők látogatását. A belügyminiszter azt reméli, hogy anélkül, hogy a betegek egészsége megszenvedné, ezen a nyáron az országban fog maradni az a sok pénz, amit máskor ilyen időben a külföldre vittek.

— **Már osztják a brassóiak választási igazolványát.** Brassó város képviselőválasztói részére, kedden délután megkezdődött a választói igazolványok kiosztása a járásbíróság földszinti négy tárgyalási termében. Az igazolványokat városrészenként (Belváros, Bolgárszeg, Ó-Brassó és Bolonya) adják ki és pedig hétköznapiokon d. u. 4—7 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 9—12 óráig.

Modern Mozdó BRASSÓ Tel. 518.

Ma, kedden kerül bemutatásra a pezsr kiállítású, beszélő és éneklő szenzációs tengerészfilm

„Hullámok-hőse”

a „Repülő-flotta” testvérfilmje

Főszerepben: **Robert Montgomery, Dorothy Jordan és Ernest Torrence.**

Következő nagy slágerünk:

„Pánik Chicagóban” (AL-CAPONE)

— **TRAGEDIA A BELFENYÉRI LEGELŐN.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: Horea Traján 6 éves belfenyéri gyermek kiment a legelőre játszani. Játék közben az egyik ló megvadult és a gyermek felé rugott. A ló patkója a szerencsétlen kisgyermeknek mindkét szemét tönkretette s olyan súlyos sérüléseket okozott, hogy Horea Trajánt haldokolva szállították be a nagyvárad kórházba.

— **Idegess embereknek és elhibezetteknek** az enyhe természetes „Ferenc József” keserűviz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt. Világhírű ideggyógyászok véleménye alapján a Ferenc József viz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható. A Ferenc József keserűviz gyógyszerüzletekben, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **ILEANA HERCEGNŐ ANYAI ÖRÖMÖK ELŐTT.** Bukarestből jelentik: Udvari körökből származó értesülések szerint Ileana hercegnő, Habsburg Antal főherceg felesége, aki tudvalevőleg anyai örömeinek néz elé-

be, magához kéri Mária anyakirálynét. Mária királyné minden valószínűség szerint július elején Münchenbe utazik, de az is lehetséges, hogy őhajára Ileana hercegnő jön haza és itt Színájában, vagy a törösvári kastélyban várja meg gyermeke születését.

— **A HÁROMSZÉKVÁRMEGYEI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓK SZÖVETSÉGE** vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését Nagyborosnyó községben, mintegy 300 tüzöltő részvételével. Jelen volt a közgyűlésen a brassóvármegyei Tüzoltó Szövetség három képviselője és a brassómegyei Prázmár község önkéntes tüzoltósága teljes felszereléssel és husztugu zenekarral. A versenygyakorlatok első díját (vándorzászlót), a nagyborosnyói, a második díjat (mászóövet) az árközi, a harmadik díjat (kürtöt) a sepsikőröspataki tüzoltóság nyerte meg. A versenygyakorlatok után a nagyborosnyói, prázmári és a sepsiszentgyörgyi tüzoltóság támadási gyakorlatot mutatott be.

— **Tolvaj pásztorok.** Dési tudósítónk jelenti: Néhány nappal ezelőtt a szatmármegyei Csernefalva községi bírójához, Timofi Kozmához 4 pásztor állított be és szállást kért. A bíró teljesítette a kérést, sőt amikor a pásztorok az udvaron tüzet raktak és vacsorát főztek, még pálinkával is megvendégelte őket. Közben az egyik pásztor arra kérte, hogy váltsan fel egy 500 lejes bankjegyet. Valamivel később a községi jegyző behívta a bírót, hogy készítsék el az adószámadásokat. Ekkor vette észre a bírót, hogy tárcáját, amelyben 38 ezer lejt érő értékpapírok és 1400 lej készpénz volt, valahol elhagyta. Összekeverte ugyan az egész falut, de nem találta meg. A gyanu a pásztorokra terelődött, a kik közben elindultak. Timofi Kozma egy darabig üldözte a tolvajokat, míg végre feljelentést tett s így aztán a dési rendőrség végre elfogta a pásztorokat. A pénztárca náluk volt s abból csak 400 lej hiányzott.

— **Elkészült a Nagykőhavas legszebb és legkényelmesebb turistautja.** A Brassói Turistaegyesület abból a célból, hogy a kevésbé gyakorlott turisták számára megkönnyítse a felrándulást a Nagykőhavasra, a Malomdomboktól új serpentinutát készítettek, melynek munkálatait Puskás Kálmán alelnök vezetése mellett most fejeződtek be. Az új út mindjárt a Kőba-patakon át vezető pallón túl balra kezdődik — jelzése fehér mezőben függőleges piros sáv — s a régi út melletti hegy élén halad tovább be a Cigány-utba. A nagy forrás táján is hasonló s serpentinutak készültek, úgy, hogy a Nagykőhavasra vivő legnehezebb utrészletek ek-nagy forrás táján is hasonló serpentin-uton még gyönyörű kilátás élvezésére is alkalom nyílik.

★ **ARANYER ELLEN:** Haemorsan! Olcsón kapható a gyógyszerüzletekben. Csak eredeti csomagolásban valódi. (be)

★ **Hallotta már,** hogy az „Egy amerikai tragédia” című hangos film sláger, mely Dreiser híres regénye nyomán Sternberg J. rendezésében készült, a berlini „Marmorhaus”-ban már 40 nap óta fut? (e)

★ **ELVESZETT** vasárnap délután 5—7 óra között egy arany női karkötő óra, fekete szallagon. Kut-ucca, Kapu-ucca, Weisz Mihály-uccán át a sétaterén, postaréti katolikus temetőbe vezető útvonalon át, vissza a Kolostor-uccán föl a Szélespatakiig. Becsületes nyomravezető kéri illő jutalom ellenében Zöldiné, Brassó, Kapu-ucca 57. szám alatt jelentkezni. (e)

— **A budapesti színházak adótarozása.** Budapestről jelentik: Pontosan megállapították, hogy a budapesti színházak 450.000 pengő adóval tartoznak a magyar fővárosnak.

— **NYOMORABAN ÖNGYILKOS LETT EGY BUKARESTI ÜGYVÉD.** Bukaresti szerkesztőségünk jelenti: Ma délelőtt Zamfirescu Joan ötvenéves ügyvéd a Vasile Lascar-ucca 56. szám alatti lakásán revolverrel szívenlőtte magát és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka az, hogy az ügyvéd az utóbbi időben egész tekintélyes vagyonát elvesztette.

— **ELTUNT A PÉNZESHARISNYA.** Dési tudósítónk jelenti: A dési piacon néhány nappal ezelőtt Kertész Géza nagyvárad lakos cseresznyét árult. A sátra körül gyermekek és suhancok verődtek össze. Egyszer az árus azt vette észre, hogy azt a harisnyaszárat, amelyben pénzt tartogatta, valaki el-emelte. A tettes érdekes uton került rendőrkézre. Egy kisfiu jelentkezett a rendőrségen és elmondta, hogy a cseresznyeárus sátra körül összeverődött bábéskodók közül N. A. 19 éves szabóság, aki hónapok óta állás nélkül volt, ellopta a pénzt s neki 25 lejt ajánlott fel, ha nem szól a lopásról senkinek. A rendőrség a fiatal szabóságot, akit nyomorúsága tett tolvajjá, letartóztatta.

— **Meghalt a rettegő verekedés áldozata.** Dési tudósítónk jelenti: Junius 8-án Retteg községben véres verekedés történt, amelynek Österreicher Henriket olyan szerencsétlenül verték fejbe egy kapával, hogy a dési kórházban többnapos szenvedés után meghalt. A halálos-végű verekedés ügyében a rettegő csendőrség megindította a vizsgálatot.

**Ha megbetegszik a bendő.
Egy-két KOPROL elegendő.**

Csak eredeti csomagolásban valódi.

— **HALALOS SZERENCSETLENSÉG A LIPAI ORSZÁGUTON.** Temesvári tudósítónk jelenti: Kedden, a kora reggeli órákban, halálos autószerencsétlenség történt a lippai országuton. A „112. Tms.” jelzésű automobil elgázolta az országuton játszadozó Gál János 11 éves pásztorgyermekét. A kisfiúnak mindkét lába eltört. Ezenkívül koponya-alapi törést is szenvedett. Kórházba akarták szállítani, de már utközben meghalt. A sofőr ellen megindították az eljárást.

— **FELARU UTÁZÁSI KEDVEZMÉNY A CSERKÉSZÉKNEK.** Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága ötven-százalékos nettóértéki utazási kedvezményt engedélyezett a nagyszebeni országos cserkészszövetség részvevőinek, amely július elején fog táborozni. A kedvezmény egyaránt vonatkozik egy csoportokra, mint egyénekre és egy éntendő, hogy az odautazók ugyanazzal a jeggyel térhetnek vissza kiindulási állomásukra.

— **LEFÜRÉSSELTE A MUTATÓÚJJAT, HOGY MEGMENEKÜLJÖN A KATONAI SZOLGALATTÓL.** Temesvári tudósítónk jelenti: Pallós Béla 24 éves asztalossegédnek katonai szolgálatra kellett volna bevonulnia. Hogy a katonáskodástól megmeneküljön, jobbkeze mutatóját a körfűrészszel levágatta. A temesvári törvényszék kedden délelőtt vonta felelősségre és öncsonkítás miatt egy hónapi fogházra ítélte. Pallós azonban a katonai szolgálatról nem menekült meg, mert büntetése kitöltése után mégis be kell vonulnia ezredéhez.

— **Töböl levágta a lábát a vonat.** Kolozsvárról jelentik: Tegnap délután a Bukarest felől érkező Rapid a kolozsvári pályaudvar bejáratánál elgázolta Kocsis László 35 éves pályaváltót. A mozdony kezei a szerencsétlen ember mindkét lábát töböl lemetstették. A vizsgálat megállapította, hogy a belesetért őt magát terheli a felelősség, miután az saját hibájából történt.

— **SZOVJET-OROSZORSZÁGBAN MEG MOST IS VETNEK.** Bár a vetés időszaka különösen a délen fekvő vidékeken már régen elmúlt, a szovjetsajtó még mindig hoz jelentéseket a déli Oroszországban most végzett vetések sikereiről. Ezek a jelentések is elismerik azonban, hogy a vetéssel ezidén erősen elkeszték. Egyébként Oroszországban ezidén 3 millió 35 ezer hektárral kevesebb búzát vetettek, mint tavaly.

Végkiárusítás

Brassó, Kapu-utca 20. szám — str. Regele Carol 18. sz. — alatt levő áruraktár, férfifehérműekben, ágyneműekben és rövidárúkbán

nagyon olcsó áron teljesen kiárusítatik!

— **Bánsági hírek.** Temesvári tudósítónk jelenti: Temesrékason megrendítő szerencsétlenség történt a Bega mellett. Boda Péter 9 éves kisfiu fürödni ment. Usz-ni nem tudott és a hullámok elsodorták, mielőtt bárki is mentésére siethetett volna. — Öbessenyőn Krosdov Anasztázia 63 éves asszony felakasztotta magát. Eldobta magától az életet, mert a nyomort és nélkülözést már nem bírta tovább. — Var-jason Gerczy Péter 84 éves jómódu gazdálkodó felakasztotta magát. A vizsgálat nem tudta megállapítani, hogy miért követte el az öngyilkosságot.

— **Orosz vaj Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: A devizaengedélyező bizottság a múlt héten négy vagon orosz vaj behozatalára adott engedélyt. A vaj Szibériából származik s azt kompenzációs uton importálják Csehszlovákiába. Két vagon már megérkezett Prágába, a másik kettőt a jövő héten várják.

— **Elinor Glyn megfiatalodott Budapest.** Londonból jelentik: Elinor Glyn, a népszerű angol író a Daily Expressz szerint legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával csodálatos fiatalítókúrát végzett, melynek eredménye bámulatba ejtette az író ismerőseit. Az író a budapesti rádióaktív iszapot arcgyógyításra használta és rövid kezelés után arca visszanyerte teljes ifjui üdőségét, sőt szemüvegre sincs többé szüksége.

— **Liane Haid, az új Bolváry-film főszereplője.** Liane Haid Bolváry Géza új, most készülő filmjének sztárszerepét játssza. A film címe: Nem kérdem, ki vagy, Liane Haid Bolváry Gézának Vége a dalnak című filmjében tűnt fel először, mint hangosfilmszínésznő.

— **Uj francia „halhatatlan.”** Párisból jelentik: Az akadémia Abel Bonnard író választotta meg a Charles le Goffic elhalálozásával megüresedett tagsági helyre.

— **ÖT ORSZÁG NEVEZETT BE A LOS-ANGELES OLIMPIÁSZ VIZI-POLÓ TORNAJÁRA.** Ezek: a világbajnoki címet védő Németország, Magyarország, Amerika, Brazília és Japán. — Birák lesznek: Delahaye (Belgium), Emmery (Anglia), Heinrich (Németország) és Komjádi Béla (Magyarország).

— **Csikzsögödöt is fürdőhelynek nyilvánította a vasut.** Hétfőn távirati rendelkezés érkezett a csikszerepai állomás főnökéhez, hogy a mai naptól Csikzsögödöt a vasut szempontjából is fürdőhely lett. E szerint a mai naptól 50 százalékos vasuti kedvezményvel lehet Szögödre utazni. Az intézkedés feltétlenül jó hatást keltett, mert már az a veszély fenyegette e szépen induló fürdőt, hogy fejlődése teljesen megbénul a lakosság is rengeteget vesztett volna.

★ **FŐZŐPRÓBA LESZ A SEGÉDFŐZŐVEL** szerdán délután fél 6 és 7 óra között az ev. leányiskolában. Nők és más érdeklődők ezuton tisztelettel meghívotnak. (be)

★ **Erős dohányzás a fogakra sárga, barna vagy fekete lerakódásokat eredményez.** Dohányzóknak és dohányzó-nőknek ennél fogva rendszeresen naponként többször Odol-fogpasztával való fogápolás feltétlenül szükséges, ha a fogak színváltozását meg akarják akadályozni.

Az Odol-fogpaszta biztosan tisztítja a fogakat, anélkül, hogy a zománcot megtámadná. Odol-fogpaszta nagyfokú colloid tartalmánál fogva a legnagyobb abszorbáló erővel bír; eltünteti az összes tisztálanságokat, kellemetlen szagot és minden festékanyagot, amelyek dohányzás, étel és ital által a fogakra tapad és ezek festését okozza. Odol fogpaszta fehér fogat és tiszta lehetet eredményez. (be)

— **ERDELY UTJA NAGY-MAGYAR-ORSZÁGTÓL — NAGYROMÁNIAIG** cím alatt Mikes Imre tollából lapunkban leközölt óriási feltűnést keltett munka könyvalakban is megjelent. A rendkívül szép kiállítású, két kötetből álló könyv ára füze 160 lej, aranyozott vászonkötésben (egybekötve) 200 lej. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztá-lvában.

BIOGLOBIN

uj életéről ad.

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, ét-vágugerjesztő és élénkítő szer

Kapható a gyógyszerüzletekben, vagy a készítőnél

FABRIIUS GUIDO

„MEDVE” gyógyszerüzetára

Nagyszeben—Sibiu.

MAYA

Hétfőn este nagy és lelkes ház mellett mutatta be a kolozsvári Magyar Színház Brassóban vendégszereplő operett-együttese a fiatal Fényes Szabolcs Budapesti óriási sikert aratott jazz-operettjét, a Mayát. A rendkívül hatásos és változatosan felépített, megkomponált és hangszerelt darab nálunk is hatalmas sikert aratott. A pillanatonként változó színpadi és zenei képek mindvégig lebilincselik a közönség figyelmét és ugyyszólván egy percnyi szabad időt sem hagynak a fülnek és a szemnek.

Az előadás briliáns. Karácsonyi Ili legjobb szerepét alakítja, egy Marokkóba elkerült táncosnőt, amelyben minden nagyszerű tulajdonsága érvényesül. Kiss Manyi ördögös tánc- és énekprodukciói továbbfokozták a lelkesedést eziránt a pompás fiatal szubrett iránt. Hegyessy Ica egy rumbát jár nagy sikerrel. Nagygon kellemes, finom játékot produkált Putnik Bálint, ez a kivételesen disztigvált, művészi eszközökkel dolgozó bonviván. Ihász Aladár nem fogja ki a humorból, Tompa Béla mintha a legelső francia operettszínpadról jött volna, Selmeczy háborzongatóan jól alakít egy légionárius őrmestert, a fiatal Ihász Bandi pedig Kiss Manyi zenekari dirigálására ad egy pompás táncbetétet. A görögök is kifogástalanok. A zenekar egybevágó, hatásos munkája Schreiber Alajos kar-nagy érdeme.

A közönség nyíltszíni és szünni nem akaró felvonásvégi tapsokkal ünnepelte egész este a nagyszerű darabot és a pompás előadást.

(—)

A színházi iroda hírei

A MAYA a tegnap esti bemutatón döntő sikert aratott. Minden egyes száma megfogta, lebilincselte a közönséget. Egyöntetű a megállapítás: óriási, rendkívüli siker! A világhírű, nagyszerű darabot ma, kedden este megismétlik. Jegyekről tanácsos idejében gondoskodni.

BALLERINA. Fülbemászó, gyönyörű, romantikus operett, a főszerepben Neményi Lilit. A nagy, klasszikus operettek, a régi hangulatok varázsa árad belőle.

JÁNOS VITÉZ. A színház igazgatósága Kacsó Pongrácnak ezzel az örökséggel operettjével kedveskedik pénteken este a brassói közönségnek. Rendkívül olcsó helyárak.

A SZOMBAT ESTE ESEMÉNYE: A FEHÉR LÓ.

Szerkesztői üzenetek

W. F., Csikszerd. Kérdéseire a B. L. konverziós tanácsadójaiban kap választ. Szíves türelmét kérjük addig is.

F. V., Bunyevác. Szabályszerű felmondás esetén, ha a bank nem áll kényszerigezsegi eljárás alatt, a másfél százaléknál okvetlenül többet kellett volna visszakapnia betétjéből. Amióta azonban a pénzügyi leromlás megkezdődött, a bankok teljes összegükben sehol sem fizetik ki a betéteket. Ha ön törvényes uton akar eljárni a pénzintézzel szemben, egy lehetősége van: csődöt kér a bank ellen, de nem bizonyos, hogy kérését a bíróság teljesíti. Közelebbi címét, sajnos, nem adta meg a levélben, azért ezen az uton kellett nb. soraitra a választ megadni.

B. Jenő, Marcusa. 1. Kolozsváron. 2. Könyvek iránti kérését eljuttattuk a könyvostályunkhoz. Onnan majd megkapja a kért jegyzéket.

Nyugdíjas, Nagyszeben. Szíves figyelmét köszönjük, de ön már elkésett. Az öngyilkosságról már részletesen beszámoltunk a B. L. június 6-iki számában.

L. A., Belényes. Gombát, hogy színét megtartsa, a következőképpen kell aszálni: A gombákat gondosan meg kell tisztítani. A kisebbeket egészben is száríthatjuk. A nagyobbakról azonban le kell húzni a felső bőrt, a szárazakat és lamellákat el kell távolítani. A szárítást a lehető legalacsonyabb hőfoknál kell végezni. A hőmérséklet nem haladhatja meg a 60–65 fokot, mert különben a gombák erősen összezsugorodnak és elvesztik színüket. Figyelembe kell vennie, hogy a szárított gomba erősen nedvszívó. Ezért nedves időben súlyosabb, száraz időben pedig könnyebb. Ezért súlyos szülőingadozásoknak vannak kitéve.

B. A., Brassó. A gyermekek az apa és az anya után is örökölnak. Az asszony azonban, miután férjétől törvényesen is elvált, már nem tarthatja magát özvegyének a férfi halála után. Egyébként bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk a szerkesztőségben.

Dr. T., Vajdahunyad. Csere-Jockerrel is lehet Handot csinálni, ha más szigorító kikötés előzetesen nem volt.

Sport

Váratlanul eldöntetlenül végződött a Brasovia—Dacia Unirea mérkőzés

Eredmény 3:3 (2:2)

Brassó, június 21.

Ruzicska biráskodása mellett folyt le a brailai csapat második mérkőzése. A játékvezetésben nem is volt semmi baj, csak szórakozottságból tíz perccel hamarabb fújta le a meccset. Ez azonban nem okozott különösebb komplikációt: mert a játékosok és a közönség is beletörődtek a változhatatlanba.

A mérkőzés érdekessége egyébként az volt, hogy az előző nap rendkívül terméketlen vendégcsapat energikusabban mozgott és eredményesen dolgozott. A Brasoviában több új helyi szerzemény sikerrel mutatkozott be. A védelem azonban biztosra vette a győzelmet és nem számolt azzal, hogy a brailaiak fürgébbek lesznek a második napi kiüzdelemben.

A vendégcsapat góljait a két összekötő és a középfedezet (tizenegyesből), — aki egyben a mezőny legjobb embere is volt, — rugták.

A brassói csatárok közül Balog (2) és Benedek II. volt eredményes. István szép futballt játszott. A reorganizált csatársor jó volt. Várhelyi indisponált volt.

Vénus komb.—Victoria komb. 2:0 (1:0). Tegnap brassói eredményeink közé tévedés

esüszött be. Az Astra—Gloria másodosztályú bajnoki mérkőzés eredménye nem 6:0, hanem 5:1 volt. (Végeredményben szinte mindegy: 5+1=6.) Egyébként a Gloria csak kilenc emberrel játszott.

DICSŐSZENTMARTON:

Vasárnap: Haggibor (Kolozsvár)—Dacia 0:0.

Az Universitatea jobb gólaránnyal megnyerte a nagyváradi körmérkőzést

Nagyvárad, június 21.

A körmérkőzések nagy érdeklődéssel folytak le hétfőn délután is. Az első helyet sikerült a kolozsvári csapatnak megszereznie, ha egyenlő pontszámmal is, azonban kedvezőbb gólaránnyal, a Törekvés együttese előtt. A többi helyezések a következők: 2. Törekvés, 3. NAC, 4. Crisana.

Eredmények:

Universitatea—Törekvés 2:2 (1:1).

Az Universitatea jobb volt. A második félidő utolsó percében sikerült csak az egyenlítés a váradi együttesnek: a kapus kezéből ki-kotorták a labdát, mely hálóbba hullt.

NAC—Crisana 3:1 (1:0).

Ujítsa meg

lejárt előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nélkül küldhessük.

A kiadóhivatal.

Előjegyzéseket HORVÁTH-FÉLE kerti-eperre

felvesz: Eitel és Ziriakus cég, Brassó.
Telefon: 42.

Leszállított árban

100 ujságcikk alapján ROMÁNUL

Magánuton gyorsan és tökéletesen legkönnyebben tanulhatja meg a román nyelvet Dr. CHERES-
TESIU és DERY kolozsvári professzorok szer-
kesztésében megjelent 10 füzetes nyelvtanából

250 Lei helyett csak 150 Lei.

Postai megrendeléseket azonnal elintézik a
Brassói Lapok Könyvostálya

Dr. TOTIS BÉLA:

Születés szabályozás

c. könyve Vámbéri
Rusztlem előszavával

Ára 90. — lej.

Kapható a
Brassói Lapok Könyvostályában.

Az Atheneum

68 lejes regényeinek legújabb kötete

MAUROIS:

ASSZONYOK UTJA

Figyelemreméltó regény, kellemes, csodálatosan finom könyv. Igazi olvasmány, sikere kétségtelen. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Közhírré tétetik, hogy adósságok behajtása végett 1932. évi június hó 25-én délután 5 órakor alulírott irodájában antik és valódi perzsaszőnyegeket és antik képeket nyilvános árverésen eladtnak.

Brasov, 1932. június 20.

Dr. Nicolae Joanes közjegyző,
Kapu-ucca 41.

Műszaki könyvekben,

Minden cukorbetegnek el kell olvasnia!

MOST JELENT MEG!

A CUKORBETEG KOSZTJA

Cukorbeteg részére írta: Dr. Horvay Lajos, a ligetszanatórium v. főorvosa.

II-ik bővített kiadás ára 78 lej

Tartalomjegyzékből: Hogyan alakul ki a cukorbeteg kosztja? — A cukor- és szénhidrátmentes alapkoszt. — Miként használjuk fel a megengedett szénhidrát-tartalmu élelmiszereket? — A zsírszegény és fogyókoszt. — Egy főzeléknep. — Zabliszt-nap és más szénhidrát-dus napok. — Az insulinnal kezelt cukorbeteg kosztjáról. — A cukorbeteg gyermek kosztja. — Néhány őszinte tanács cukorbeteg részére. Idényétlapok. — Konyhareceptek. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Ebédlő, perzsaszőnyegeket, luszterek, festmények, könyvek és apróságok OLCSÓN ELADOK. Brassó, Crisana (Lővés)-ucca 27. 18359

CSALÁDI HAZ eladó Belváros közelében. Cim 18374 szám alatt a brassói kiadóban.

Rádiólampák

Philips, Tungsram, Telefunken, Valvo, Vatea, Tryoton

legolcsóbban

Stern A. okleveles mérnök
Brassó, Weisz Mihály-u. 22

Komplett pékség, valamint élelmiszerüzlet kiadó. 1 mozi gép eladó. Brassó, Román templom-ucca 62. 18372

Olesó DAUERWELLE-hét: Humayer hölgyfodrászat, Brassó, Kut-ucca 28. 18369

Állást nyer

NÉMET NEVELŐNŐT keresek hét éves leányomhoz, románul tudók előnyben. Ajánlatok igénymegjelöléssel. Por-gesz Pál Huedin címre küldendők. 18355

Állást keres

Perfekt ondolólónő és manikűröző, állást keres. Cim 18376 szám alatt a brassói kiadóban.

Lakás

Keresek 2 hétre butorozott szobát, Rozsnyón, vagy Brassó környékén. Ajánlatok: Mercur Särindar (Klárk) Bukarest. 18377

Butorozott szobát, parkettes 1—2 személy részére kiadó, el-látással, Bukarest, Casarmei 32. 18378

1 szoba, konyha, Uj-uccában kiadó. Cim 18373 szám alatt a brassói kiadóban.

A TUNDERUJAK állandóan kapható a Brassói Lapok könyvostályában. A legjobb magyar női kézimunka lap ára 45 lej. Vidékre portóra a pénz előleges beküldése mellett 50 lej.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidáraitának kiadása és rotációk nyomása, Brassóban.

Fiókiadóhivatalok: Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Marosvásárhely, Piața Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő.

Főmegbizott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30.

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Ploesti: Grün Simon. — Dés: Oszián Kálmán (Kovács Samu-u. 8.). — Kolozsvár: Neumann Ignác (Str. Dubalariilor 7. volt Timár-ucca). — Nagyszeben: Szigetváry László (Strada Turnului 13.).

Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantei 2). — Szatmár: Váradi József (Str. Florescu 24). — Udvarhely megye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-ucca 31.).

Szilágyos megye: Hesperia Ernő. — Temes: Arad- és Krassószörényvármegyék: Némegy Gábor (Temesvár, IV. Bem-ucca 31.). — Torda: Dénes József (Str. Regele Ferdinand 25.).

Központi szervezők pénzfelvétele jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbizottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk

Egészséges és beteg nők részére egyaránt fontos!

MOST JELENT MEG!

NÉLKÜLÖZHETETLEN!

A női betegségekről megelőzés — védekezés

EZ A NÉLKÜLÖZHETETLEN MUNKA, KITÉR AZ ÖSSZES ELŐFORDULHATÓ NŐI BETEGSÉGEKRE!

Kivonat a tartalomjegyzékből: Ált. ismeretek. — A nemi szervek fertőző betegségei. — Hólyaghurut és vizeletzavarok. — A női folyásról. — A mensesruáció zavarai. — Méh és petefészkek gyulladások. — Hüvely és méheloésésekről. — A méh hátrahajlásairól. — Nemibetegsége. — A méhrák. — Méhdaganatok. — Az onania. — Has- és hátfájások. — A vizketegről. — Végbélcsomók. — Székrekedés. — Visszértágulások. — A gyermekékladás. — A meddőségről. — Nemi megtartóztatás. — Az elhízásról. — A házasság előtti orvosi vizsgálat stb.

Írta: FÖLDES LAJOS Dr., nőorvos,
a Teleia és az Orsz. Gyermekvédő Liga Szülő és Anyaotthonának v. főorvosa.

Ára 102 lej

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában, Brassó.